nullꝰ ordo ꝫ ſempiternꝰ horror inhabitat

C ¶ Tertio q̄ꝫdiu vni inimicaris ꝑdes oīa opa tua. Inſup amicitiā dei et v̄gis Marię et omniū ſctōꝝ et angeloꝝ. Vn̄ ſic ſigna irę ꝑximis oſtendiſti. ſic deꝰ nūq̄ꝫ vult tui miſereri. nec tu eū lęte videbis. nec aliq̄ ſigna charitatis tibi oñdat. ꝫ ſigna irę et vindictę. Luc. vj. Eadē mēſura ꝛc. Vn̄ Chryſo. in li. ꝺ cōpunctiōe cordis. Nūq̄d tu ita vis ꝓpitiū tibi fieri deū vt nō q̇dē lędat. aūtat tñ ſe a te et pctōꝝ tuoꝝ memoriā teneat et vt videre te nolit. Ergo q̄lez vis erga te deū eſſe. talē te exhibere debes his q̇ delinquūt in te. Itē ſancti oñdēt irā ſic ꝙ nec v̄go Maria nec aliq̇s ſctōꝝ deū ꝓ illis rācoroſis et vindicatiuis orabit. nec q̇cquā boni ipſis cōmunicari velint ꝺ gaudijs cęli. Siłr et angeli in ſignū irę exibūt et ſeꝑabunt eos de medio iuſtoꝝ et mittēt eos in caminū ignis vbi erit fletꝰ et ſtridor dentiū.

D ¶ Si ſi indulges. tūc deꝰ et oēs ſancti et angeli erūt amici tui. et illā amicitiam oñdent. Primo in ꝫ ꝙ angeli ī morte veniēt et ducēt te cū honore et gaudio ī cęlū. Secūdo in ꝫ ꝙ chriſtꝰ et beata v̄go maria et ſancti et angeli aīam tuā lęte ꝛ honorifice ſuſcipiēt in cęluz. ſic ꝙ nūq̄ꝫ aliq̇s rex vel impator vel aliꝰ dignꝰ cū tāto honore ſuſceptꝰ eſt ab hoīb᷒ in ꝫ mūdo. Tertio in ꝫ ꝙ chriſtꝰ meritū ſuū et beata v̄go et apl̄i et martyres et ꝯfeſſores cū v̄ginib᷒ tecū cōdiuidēt. Vn̄ Anſel. Vnuſq̇ſq̄ꝫ intantū gaudet de alterīꝰ gaudio q̄ꝫtum de ſuo ꝓprio. Quarto ī ꝫ ꝙ chriſtꝰ. beata virgo. ꝓphetę. omnes apl̄i. martyres. cōfeſſores. v̄gines. et omnes angeli et electi ī cęlo regratiāt̄ tibi et honorāt te. ꝓpterea ꝙ ob amorem eoꝝ indulſiſti tuis offenſoribus.

E ¶ Sed q̄ꝫtū ad tertiū notandū ē exemplū de his q̇ nolūt indulgere ſuis ꝑximis. Legit̄ ꝙ quidā nobilis habuit filiū q̇ fuit caſtus. quē et pr̄ eius multū dilexit. q2 deo fideliter ſuiuit. ſ. orōnib᷒. ieiunijs. et elemoſynis. ꝛ limina ſctōꝝ frequētando. pauperes. viduas. orphanos et pupillos defendēdo. multa bona opa faciēdo. poſt oīa iſta ſuitia mortuꝰ eſt. de q̇ pr̄ multū doleſ rogauit eū vt ſibi poſt mortē appareret et ei ſtatū ſuū inſinuaret. qꝺ et deꝰ admiſit ī terrorē iracūdoꝝ et vindicatiuoꝝ hominū ſic ꝙ ille filiꝰ pr̄i poſt mortē apparuit dicēs Pr̄ ne ores ꝓ me. q2 dānatꝰ ſū. et dixit ſibi ꝙ eſſet in maximis pęnis. et ſi tot eſſent linguę q̄t in cęlo ſūt ſtellę. non poſſent exp̄mere pęnā meā. dixit ei pr̄: Nōne fuiſti caſtus. abſtinēs nec vnq̄ꝫ aliquē hominē ſpoliaſti. nec nomen dn̄i blaſphemaſti. nec luſor. nec bibulus fuiſti. quō tūc dānationē meruiſti. cū tot bona opa in vita tua feciſti? Rñdit. veꝝ dicis. ego eni adhuc v̄go ſū. nec aliquē hominē ſpoliaui. nec vnū denariū iniuſte recepi. nec fui luſor. nec potator. et multa bona feci orando. ieiunādo. vigilādo. et ꝑ oīa corpꝰ meū caſtigādo. ꝫ oīa iſta bona opa amiſi. ꝓpter iram et vindictā quā retinui in corde meo ꝯ hos q̇ me ſemel offenderūt. q̄s ampliꝰ nūq̄ꝫ dilexi. ꝫ vbicū q̄ꝫ potui ſꝑ me in ipſis vindicaui. et ꝓpter ꝫ ſolū vitiū oīa bona opa mea ꝑdidi. et ſic ęternaliter damnatus ſuz. Vnde Eccl. In tpe vindictę diſperdet te.

¶ In eadem dn̄ica. Sermo. cxxvj. Q̄ noue genera pctōꝝ puniunt̄.

Tradidit eum tortorib᷒ q̄uſq̄ꝫ redderet vniūſū debitū. Math. xviij. Sic q̄libet damnatꝰ traditur tortorib᷒. i. demonib᷒ q̇ eum in perpetuū torquebunt. ¶ Vnde F ſciendū ꝙ nouē ſunt genera pctōꝝ quorū vnū genꝰ ſemꝑ ḡuius punit̄ alio. Primi ſunt illi q̇ mala voluntate peccauerūt ſcꝫ cōſentiendo ab intra in delectationem peccati cum plena rōne. Aug. ſuper Gen. Si ratio cōſentiat ei qꝺ libido cōmouerit faciendū eſſe. et nō diſcrepat ab omni vita bona et gr̄a tanq̄ꝫ de ꝑadiſo expellit̄ hō. ꝛ iam peccatū imputat̄ ei. etiā q̄ꝫuis non cōſequat̄ factū. Sed diceres. multę cogitationes mihi incidunt: quō in illis a peccato ꝯſeruare me poſſum? Rñdetur ꝙ optimum remediū eſt nō cōſentire. ꝛ ꝫ ſtat in nr̄o arbitrio. Sꝫ ꝙ cogitationes nob̄ nō incidāt. ꝫ non eſt in nr̄o arbitrio et in nr̄a poteſtate. Vn̄ Bern. Demonū eſt ſuggeſtiones inſerere. ꝛ nr̄m eſt illis nō ꝯſentire

Nam quotiēs reſiſtim⁹ totiēs diabolū ſa
pam⁹·et angſos letificam⁹·deū honoram⁹
Bern̄. Pōt inimic⁹ excitare tēptationis
motū·ħ in te ē ſi volueris ꝯſentire vel ne-
gare ꝯſenſū. Itē ſciendū ꝙ q̇ ꝯſentiunt in
peccatiꝭ ſtāt in mala volūtate·inimici ſunt
dei om̄ipotentꝭ·qꝛ libent̄ malefacerēt ſi au/
derēt vel poſſēt·et ſic volūtas ꝓ facto corā
deo reputat̄·vt dī in decre·In malicijs
volūtas ꝓ opere reputat̄·de pe·diſ·j·Om̄iſ
Inſup ē etiā q̄ſi mōſtꝝ corā angel̄ dei qū
hō habet malā volūtatē·qꝛ ſic corā hoībuſ
eſſet mōſtꝝ ꝙ mulier cōcipet aīal irratio-
nale ꝑ hoīe·ſic angeli mirāt̄ ꝙ ibi diabol⁹
morat̄ in corde ꝑ volūtatē malā vbi deus
deberet morari ꝑ bonā volūtatē·ꝯ q̊s dic
apl̄s Eph·iiij. Nolite locū dare diabolo
Et tales q̇ ſic ſtāt in mala volūtate faciūt
infernū in corde ſuo·nā vbicūqꝫ ē diabol⁹
ibi eſt infern⁹·ſic ecōuerſo·vbi eſt de⁹ ibi ē
celū. Quia igit̄ diabol⁹ habet ibi domū-
culā in corde polluto ꝑ malū cōſenſū ꝛ vo
luntatē·ꝫ q̊damodo ibi infern⁹ ē. Naꝫ ſic
in inferno eſt ignis fetor·fames·vermis·et
tenebꝛe·ſic et in corde polluto ꝑ malū ꝯſē/
ſum ignis ardētꝭ cōcupiſcētie eſt fetoꝛ luxu
rie·fomes peccati·et vermis remordētis cō
ſciētie et tenebꝛe obſcurate intelligētie ꝛc
Vn̄ tales ſunt inimici dei q̇ cogitāt mala
et vindictā ſup ꝓximū ex rācore quē hn̄t
ad ipſū. Math·v·Oīs q̇ iraſcit̄ frī ſuo re⁹
erit iudicio. Itē q̇ ꝑſeuerant in mala dele
ctatione cū plena rōne·vl̄ etiā q̇ hn̄t volū-
tatem cōmittēdi q̊dcūqꝫ pctm̄ mortale·ſic
qui volūtatem hn̄t illicite choꝛiçare vel lu
xuriandi·iſti per talē malā voluntatē vul-
nerāt chꝛiſtū. Sicut mala volūtas diſpli
cet deo·ſic et bona volūtas placet Chryſ.
ſup Math·Voluntates bone ſic ſuaues
ſūt apud deū·quēmodū odoriferi flores.
Vn̄ Bern̄. Regnū dei intra vos ē quod
eſtis vos·ħ regnū ſcꝫ eſt libera volūtas·ſi
ita ſe cōformat diuīe volūtati·vt nihil ve
lit q̊d ſciat ei diſplicere. Secundi q̇ ad
huc ḡui⁹ affligūtur ſūt illi qui ad malā vo
luntatē ꝟba addiderūt. Verbi gr̄a. Sic
q̇ exꝑmūt iram vindictā et rancorē quē in
corde gerūt ꝑ ꝟba cōtumelioſa·obijciēdo
et improperando ꝓximis defect⁹ et culpas
eoꝝ et tales etiā grauit̄ deū in ħ offendūt
Vn̄ Math·v·Qui dixerit frī ſuo fatue
re⁹ erit gehēne ignis·cui⁹ tūc ille reus erit
q̇ dixerit fur·adulter·vſurari⁹·et ſic d̄ alijſ
Silr̄ q̇ irridēt ꝟba vel facta ꝓximoꝝ·ꝑui
pendēdo et cōtemnēdo eos·et etiā q̇ ꝓfert
ꝟba ſcurrilia ꝛ luxurioſa cū q̇bꝫ mētes ho
minū corrūpūt. Vn̄ Apl̄s. Corrūpunt bo
nos mores colloq̇a ꝑua·Et ꝓlatio maloꝝ
verboꝝ eſt atteſtatio mali cordis. Math.
xij·Ex abūdātia cordis os loq̇t̄. Tertij
q̇ adhuc ḡui⁹ puniēt̄ ſūt·q̇ ad cogitatiōeſ
et ad ꝟba addūt praua opa. Verbi gr̄a.
Si q̊s ꝟbis minat⁹ eſt alicui peccat ḡuiter
ħ cū ducit ad effectū ope ꝑficiendo·ſ·ꝟbe/
rando et vulnerādo ꝓximū·adhuc ḡuius
peccat. Silr̄ q̇ ꝓfert ꝟba luxurioſa ad ꝓ-
uocādū ſe et alios ḡuit̄ peccat·ħ ſi luxuriā
actu ꝑficiat·adhuc ḡui⁹ peccat·et iō ḡuiuſ
puniet̄. Quarti ſūt q̇ ex cōſuetudīe ma B
la peccāt·illi adhuc ḡui⁹ peccāt et puniēt̄.
Vn̄ ſciendū ꝙ cōſuetudo ꝑua tria mala
cōfert. Primū ē ꝙ hominē ꝓfundi⁹ dā/
nat·nā q̇ ſemel mortalit̄ peccauerit ꝓfūde
dānabit̄·q̇ bis vel ter adhuc ꝓfundi⁹·ħ ſi
pluries ex cōſuetudine adhuc magiꝭ ꝓfūde
ſbmerget̄. Vn̄ miſericordit̄ agit de⁹ qū ho
minē aliquē in iuuentute mori ꝑmittit ſcꝫ
malū hominē qꝛ min⁹ puniet̄. Vn̄ Amb.
ſup Luc·Meli⁹ eſſet pctōribꝫ male agen/
tibꝫ mori·qꝫ ꝙ in peccatiꝭ diu viuēt. Se-
cundum ē ꝙ mala cōſuetudo vix dimit
titur. Prouerb·xxj. Adoleſcēs iuxꝰ viam
ſuā gradit̄·et cū ſenuerit nō recedet ab ea.
Vn̄ Ariſ·vij·ethicoꝝ. Difficile ē reſiſtere
cōſuetudini q̄ aſſimilat̄ nature·Iſid·li·ſoli·
Praua⁹ vſus vix abolet̄. Vn̄ Hiere·xiij.
Si mutare pt̄ ethiops pellē ſuā·ꝛ pd⁹ va
rietatē ſuā·et vos poteſtis bn̄facere cū di/
diceritiꝭ malefacere. Ex q̇bꝫ ꝟbis habet̄ ꝙ
habituati ī malo vix pn̄t mutare malū ha
bitū et ꝯſuetudinē·ꝫ q̇ a ꝑncipio ī delitijs
nutrit̄·vix poſtmodū efficit̄ abſtinēs·et q̇
ſuꝑbꝫ ē·vix erit humil̄·et ſic d̄ alijs. Om̄es
tn̄ pn̄t iſtā malā cōſuetudinē ex toto poſt/
ponere mediante ſpeciali gr̄a dei·ꝑs. Hec
mutatio dextre excelſi dei. Unde quicq̇d

p̄dicatur nihil in aliq̄b𝄒 ꝓficit. Ratio ē q꜠
habent ꝯſuetudinē peccandi. Vn̄ Ariſ. x.
ethicoꝝ dicit. Nō eſt facile hominē ex an
tiqua ꝯſuetudīe trāſmutari p ſmones. q꜠
ſm eundē Ariſ. j. ethicoꝝ. Cōſuetudo eſt
H altera natura. ¶ Vn̄ queriť q̄modo q̄s
poſſet malā ꝯſuetudinē emēdare. Rn̄deť
q successiue oportet malā ꝯſuetudinē emē
dare. et nō ſubito. Vn̄ Ariſ. de regimine
p̄ncipū dicit. Mutatio ꝯſuetudinis non
erit ſubita. ſ; ſucceſſiua. Vn̄ legim9 tale ex
emplū. Q꜠ fuit q̄dā nobilis cardinal' queꝫ
btūs Bernard9 rogauit vt p̄niam ageret
q̄ nō acq̄eſcebat ei. cui beat9 Bernardus.
Si nō vis facere pacē cū deo. facias treu-
gas. at ille. q̄modo h̄ faciā? rn̄dit. abſtine
trib𝄒 dieb𝄒 ab om̄i ope illicito ob amorem
dei. et ſic fecit. his ꝯpleť dixit beat9 Bern̄.
Modo alijs trib𝄒 dieb𝄒 abſtieas ꝓ amore
ꝟginis Marię. qđ ſilr fecit. poſt h̄ alijs tri
bus abſtinuit ꝓ amore apl'oꝝ. ⁊ iteꝝ trib𝄒
ob amorē martyrū. et tūc trib𝄒 ob amoreꝫ
ꝯfeſſoꝝ. et poſt amore angeloꝝ. Et oībus
his factis cardīalis dixit btō Bernardo.
Nolo modo treugas facere. ſ; pacē facere.
leue enī mihi eſt de cętero abſtinere. et ſic
malā ꝯſuetudinē poſtpoſuit. et poſtmodū
I vitā in bono finiuit. Tertiū malū eſt q
ꝯſuetudo mala magna pctā p̄ua reputat
et p̄ua nulla eſtimare facit. Vn̄ Aug. in
enchiridiō. Huc accedit q pctā q̄uis ma-
gna et horrēda cū in cōſuetudinē venerit.
aut p̄ua aut nulla eſſe credūtur. Vn̄ etiaꝫ
dicit Greg. Hoc erit ꝯſuetudini licitū qđ
rōne cōſtat eſſe ꝓhibitū. Hoc ſic ꝓbať. q꜠
plures dicūt licitū eſſe ante carniſpriuium
choriçare. guloſe viuere. eo q ſit ꝯſuetudo
ſęculi. Silr aliq̄ credunt licitū eſſe ſup̄bas
veſtes deferre cū ſciſſuris lōgis ⁊ caudis et
manicis. Silr h̄re cingulos aureos. et diu̅
ſa paria tunicaꝝ et pallioꝝ. quare h̄. quia
cōſuetudo eſt. Et tales ſic excuſando ſe in
peccatiſ ſeipſos decipiūt. q꜠ mala ꝯſuetudo
peccatū nō alleuiat. ſ; ḡuat. Vn̄ in decre.
Cōſuetudo male inuēta q̄to diuturnior
tanto p̄iculoſior. xxiiij. q. j. Sciſma. Ex q̄
patet q illi ſeipſos fallūt q̄ ſe excuſādo in

peccatis dicūt: ante cētū āños hoīes chori-
çauerūt. vel h̄ vel illud fecerūt. Quib𝄒 rn̄-
deo. q ante centū āños etiā hoīes ad iſer-
num deſcēderūt. ſic adhuc q̄tidie pctōres
faciūt. Vn̄ Iſi. ꝓbat q ꝯſuetudo nō excu
ſat pctm̄ dicēs: Cōſuetudo autoritati ce
dat. p̄uū vſum lex ⁊ ratio vincat. Quin K
ti q̄ adhuc grauı9 peccāt et puniunť. ſūt il-
li q̄ p excuſatitionē defendūt culpā ſuam.
Pro q̄ ſciendū q hoīes tripliciter excuſāt
ſe in ſuis peccatiſ. ¶ Primo retorquendo
culpā ſuā ī ipſū deū. exēplo adę ⁊ euę. Vn̄
cū de9 q̄reret ab adam. cur comediſti de li
gno de q̄ p̄cepi tibi ne comederes? Rn̄dit
mulier quā dediſti mihi ſociā dedit mihi ⁊
comedi. q̄ſi diceret: Si nō dediſſes mihi
mulierē p̄ceptū tuū trāſgreſſus nō eſſē. Et
cū q̄reret a muliere. cur feciſti? rn̄dit. ſerpēs
decepit me. q̄ſi diceret. Si ſerpētē nō cre-
aſſes. me non decepiſſet. Sic ambo excuſa
uerūt ſe de peccatiſ ſuis. retorquēdo culpā
ſuā in deū. Amb. ſup p̄s. Malū ē peccare
peius eſt defendere. peſſimū ē in deū culpā
refundere. ḡ ad ſatiſfaciendū ꝓ tali excuſa
tione. chriſt9 cū accuſareť corā pilato ⁊ he-
rode. n̄ ſe excuſauit ſ; velut ouis obmutuit
Sic adhuc q̄dā excuſāt ſe et alios a pctīs
dicētes. de9 ſic voluit. et ḡ ſic fieri oportuit
et tales ḡuiter peccāt q̄ tenent fatum qđ in
vulgari dī Beſcherung. ꝯ q̄s dic Bern̄.
Abſit inq̄t a fidelib𝄒 q eſſe fatū aliqđ di-
cant. Ergo q̄n̄ hō male moriť ſiue ſuſpen-
ditur ſiue cōburiť. tunc tales q̄ tenēt fatū
dicūt. q ſic oportuit fieri. q꜠ deus ſic volu
it et ſic ordinauit. et q ad h̄ nat9 ſit hō ille
q talia facere et pati debuit. Hoc ē cōtra
honorem dei loq̄. quia deus qui eſt ſumme
bonus. non vult niſi bonum. Apl's. Hęc ē
voluntas dei ſanctificatio veſtra. ergo ta-
lia aſcribi debent ꝓprię malicię ipſoruꝫ ho
minum et non diuinę ordinationi. q꜠ de9
dedit homini liberum arbitrium ad faciē-
dum bonum vel malum. ḡ peccare ſtat in
propria voluntate ipſius hoīs. Unde
Eccī. xv. Apposui tibi ignē et aquā. bonū
et malum. ad quodcūq; volueris porrige
manū tuam. Secundo excuſāt ſe aliq̄

per diabolū dicentes ·diabolus fecit nob
ħ·iſta excuſatio nihil valet· q2 ſm Greg·
Debilis eſt hoſtis q̇ nō vincit niſi volētē.
Vñ Aug. Nō enī diabolus cogēdo ſed
ſuadēdo nocet·nec extorquet a nob ꝯſen/
ſum·ħ petit·dat q̇dē ille cōſiliu3·ħ deo au/
xiliante nr̄m eſt eligere vel refutare qđ ſug
gerit. Vñ Bern̄.in ſermone. Pōt inimi/
cus excitare temptatiōis motū · ħ in te ē ſi
volueris dare vel negare ꝯſenſū · Q2 aūt q̇
dam ſe fallaciter excuſant ꝑ diabolū·p13 ꝑ
tale exemplū. Puella q̇dā trāſibat ad ca/
ſtrum vbi ꝓpoſuit ħuire·cui obuiauit dia/
bolus in ſpecie humana dicēs ei·q̊ tendis.
ipſa rn̄dit·ad caſtꝝ volo ire et ibi ſeruiā·⁊
ipſe diſſuaſit dicēs·tu poſtea lugebis ſi il/
luc ibis·⁊ iſta ꝑuipendēs vba ſua illuc ꝑ/
rexit·et poſtmodū lapſa eſt in pctm̄ carnis
et cōcepit. Tūc dn̄s caſtri repulit eā de ca
ſtro·et in via iteꝝ obuiauit ei diabolus di
cens ei·vn̄ venis·at ipſa· diabolus ſuaſit
mihi ħuitiu3 illud in tali caſtro vbi cecidi
et ꝯcepi·et iſte ꝑcuſſit eam ad maxilla3 di/
cens·tu mētiris·ego ſū diabolus·⁊ diſſua/
ſi tibi ħ in eodē loco qn̄ illuc iuiſti et renui
ſti acq̇eſcere mihi·ḡ falſe me inculpas cu3
ibi fuerit ꝓpria tua voluntas. Tertio ex
cuſant ſe ꝙ ſunt coacti a dn̄is vel a pentı/
bus vl̄ ab alijs hoīb·Cōtra quā excuſati
onē dic̄ Seneca. Dimitte excuſationē·q2
nemo peccat inuit⁹. Aug. Omne peccatu3
adeo volūtariū eſt·ꝙ ſi voluntariū nō eſt
non eſt pctm̄. Itē Aug⁹ li·iij. de lib· arbi·
Quis peccat in eo qđ nullo modo cauere
pōt·Caſſi·ſuꝑ ps: Ad excuſādas excuſati
ones ī peccatꝭ·Hoc enī ē maximū vitiū q̊
laborat humanitas· vt p⁹ pctm̄ ſuū ad ex
cuſationis ꝯfugiū quaſi ꝑnitudinis ſe cō
feſſione ꝓſternat·qđ facin⁹ inter ſūma pec
L cata cōſtat eſſe numeratū. Sexti ſūt q̇
adhuc graui⁹ puniunt· ſicut q̇ gaudēt et
iactant ſe de ſuis maleficijs. Bern̄. Quid
eſt magis ꝑuerſum q̄3 delectari cum male/
feceris·et in reb pēſſimis exultare: imo tl̄e
gaudiū eſt ſtultoꝝ hominu3. Proubi.xv
Gaudiū eſt ſtulto facere ſtulticiā. Imo ē
gaudiū amentiū. Hoc ſic ꝓbat. Si labo/
rans ad mortē rideret et gauderet reputa/
retur frenetic⁹·peccās aūt mortalit laбo/
rans eſt ad mortē ęternam ipſius aīę. Vn̄
di Eccliaſtes·ij· Riſum reputaui amētiā
et gaudio dixi q̇d fruſtra decipis: Vere q̇
dem decipit ꝑ ignorātiā ſtat⁹·q2 ſi adūte/
ret peccati maculā et dei offenſā et ęternā
ꝑnā fleret. Ergo chriſt⁹ poteſt dicere om/
nib iam in peccatꝭ exiſtentib·et in peccatis
glorificātib·qđ dixit in die palmaꝝ ſuꝑ
ciuitatē hieruſalē qn̄ fleuit ſuꝑ eam·vt ha
betur Luc·xix. Si cognouiſſes ⁊ tu ſuꝑple
fleres Sic poteſt dicere ſuꝑbis. Si cogno
uiſſes et tu humilitatē et ſuppreſſionē tua3
ī igne īfernali ſuꝑple fleres et nō gauderes
in ſuꝑbia tua. Silr̄ o guloſe et ebrioſe·ſi
cognouiſſes et tu eſuriē et ſitim et potū īfer
nalē·ſuꝑple fleres·Et tu chorizās·ſi ꝯgno
uiſſes quomodo ligatꝭ manib et pedibus
mittēdus es in exteriores tenebras·ſuꝑple fle
res·et ita de ceteris. Vt autē ab iſtis mal
euadere poſſim⁹· tunc poti⁹ debem⁹ ħ flere
ad temp⁹·vt in futuro ęternaliter gaudea
mus. Eſa·xxij. Vocauit dn̄s ad fletum et
plāctū ⁊c̄. In multꝭ offendim⁹ omnes quę
emēdare debem⁹ cū luctu ⁊ gemitu. Mat·
v·Beati qui lugēt ⁊c̄·Luc·vj·dicit chri
ſtus de his q̇ ħ in mūdo gaudent et ridēt.
Vę vob q̇ nūc ridetꝭ. Hoc intelligit d̄ his
qui gaudēt et iactant ſe de malis ſuis·qđ
heu iam cōmune eſt in mūdo. Greg·in mo
ral. Sūt nōnulli q̇ nequaq̄3 deflent qđ fa
ciunt·ħ etia3 laudare et defendere nō deſi/
ſtunt. Et nimiꝝ dū defēdit culpa gemīat.
Queritur vtꝝ iactare ſe de malis ſit M
pctm̄ mortale: Rn̄det ꝙ ſic ſi illud in quo
gaudes et te iactas eſt pctm̄ mortale. Vn̄
Eccꝭ·xix. Qui gaudet iniq̇tate denotabit
id ē d̄ nota libri vitę delebit·qđ nō fit niſi
ꝑ mortale pctm̄· Q2 gaudē ī mūdanis reb
et iactare ſe d̄ ſuis malis ſit pctm̄ mortale·
oſ̄dit beat⁹ Greg·in omel·ſuꝑ euā. Siıl̄e
eſt reg·cę·dicēs. Nemo pōt ħ gaudere cu3
ħ ſclo·⁊ illic regnare cū deo. Ex q̊ patet ꝙ
ſi vis in futuro gaudere cū chriſto·tunc ħ
non debes te iactare · nec gaudere de ma/
lis·ſed dolere et ꝑnitere de eiſdem·et

amplius cauere te ne iteꝝ ꝯtra deum talia
cōmittas. Vñ Aug. in li. de penitentia.
Ad agendū penitentiā nō ſufficit mores ī
meli⁹ cōmutare. et a malis factꝪ recedere.
niſi etiā de his q̄ facta ſunt ſatiſfacias do-
mino ꝑ penitētie dolorē. ꝑ humilitatis ge
N mitū. ꝑ cōtriti cordis ſacrificiū. ¶ Septi-
mi q̄ adbuc graui⁹ peccāt et puniunt. ſūt
illi q̄ alios docent peccare ꝟbo et exemplo.
Nā q̄ ſic inſtruit aliquē reus erit oīuꝫ pec-
catoꝝ q̄ ille facit ex ſua informatione ꝟbo
et exemplo. et illi⁹ pena augmētabit vſqꝫ
ad nouiſſimū diē. q̄ malā doctrinā vel ma
lum exemplū poſt ſe relinqt. Vñ Greg. in
moral. Tot mortib⁹ q̄s dign⁹ ē. q̄t exēpla
ꝑuitatis in poſteros relinqt. Hoc illi adū
tere deberēt. q̄ nouas adinuētiones inue-
nerūt in ſupbia veſtiū. ſ. longas caudas.
caputia magna. ſciſſuras magnas ī tunicꝪ
et caputijs. Silr̄ q̄ choreas. ⁊ ſortilegia iu
ramēta. blaſphemias inuenerīt. Silr̄ q̄ no
ua telonea inuenerūt. vel antiqua augmē
tant. vel q̄ cenſus et redditus aggrauant.
Silr̄ et q̄ nundinas in dieb⁹ feſtiuis inſti-
tuerūt: Omnes iſti iaꝫ p̄dicti ſunt rei oīuꝫ
pctōꝝ iſtoꝝ q̄ iſti ſequētes faciūt. Et tales
g̃uiter deū offēdūt. q̄ ꝑ ſuā malā doctrinā
et malū exemplū aīas a deo retrahunt q̄s
ꝓprio ſanguīe redemit. Vñ Bern̄ ī ſmōe
Nōne tibi videt̄ g̃uiorē ab eo chriſtū ſuſti
nere ꝑſecutionē. q̄ ſuggeſtiōe maligna. exē
plo ꝑnitioſo. ſcādali occaſione ab eo ꝑuer
tit aīas q̄s redemit. q̄ꝫ a iudeo q̄ ſanguinē
ſuū fudit. Vñ chriſt⁹ maledixit talib⁹ q̄ h̄
bent malū exemplū. Math. xviij. ſic dicēs
O Ve homini ꝑ quē fit ſcandalū. ¶ Octa
ui q̄ adbuc g̃uius peccāt ſunt iſti q̄ ex pre-
ſumptione. i. ſcienter et ꝑtinaciter peccant
q̄ oīno intendūt dei iuſticiā euacuare. ⁊ ta
les ꝓprie peccant in ſpm̄ſanctū. Nā pecca-
tum mortale triplr̄ cōmittit̄. Primo aliq̄
peccāt ex infirmitate. vt beat⁹ Petr⁹ qui
ex infirmitate humana chriſtū negauit. et
iſti peccant ꝯ patrē. Secūdo aliq̄ peccant
ex ignorātia vt beat⁹ Paul⁹ q̄ ex ignorā-
tia peccauit. Vñ dixit de ſeipſo: Ignorās
feci. ideo miſericordiā cōſecutus ſum. Ter

tio aliqui peccāt ex certa malicia et non ex
ignorātia. q꞉ bene ſciunt et intelligūt h̄ eſſe
peccatū. Et non ex infirmitate. q꞉ poſſunt
bene dimittere. ſ꞉ peccāt ex ꝓpoſito et certa
ſcientia. et h̄ eſt peccare in ſpm̄ſanctū. et ta
les g̃uiſſime punient̄. Vñ Luc. xij. Ser-
uus ſciens volūtatē dn̄i. ⁊c. ¶ Noni ſūt P
qui adbuc graui⁹ peccant. et ideo g̃uius
puniūtur. ſ. qui peccāt ꝑ deſperationē. ⁊ h̄
eſt grauiſſimū et peſſimū pctm̄ ⁊ ꝑiculoſiſ-
ſimum. q꞉ impedit hominē a penitētia et a
dei mīa. Greg. Deſperatio poſt lapſū nō
ꝑmittit exurgere. Vñ Iſid. de ſū. bo. De-
ſperatio peior eſt omni pctō. Idem Iſid.
de ſum. bo. li. ij. Perpetrare flagitium ali-
quod mors eſt aīe. ſ꞉ deſpare eſt ad īfernū
deſcendere. Q꞉ aūt deſperās grauiter deū
offēdit. ptꝫ ꝑ tale exēplū. Fuit quidā ma
gnus peccator q̄ magis dilexit peccatuꝫ q̄ꝫ
deū. deus eñi q̄ dolet de morte peccatoris
longo tpe eū expectauit vt peniteret. tādē
infirmabat̄ et cognati acceſſerūt eū vt cor-
rigeret vitā ſuam malā et peniteret de pec-
catis ſuis. q̄ nullo modo h̄ facere voluit. ſ꞉
dixit. impoſſibile eſt ꝙ de⁹ poſſet mihi gra
tiam facere et peccata mea indulgere ꝓpt̄
nimia peccata q̄ feci et deſperauit. et poſt il
la ꝟba labia eius coherebant ꝙ non potu
it loqui. et ꝑuatus eſt cōmunione eucbari
ſtie et eternaliter damnatus.

¶ In dominica. xxiij. Sermo
cxxxij. de dignitate anime.

Cuius eſt hec
imago ⁊ ſupſcriptio. Mat. xxij
Mar. xij. Luc. xx. In ꝟbis p̄-
miſſis docemur vt dei imaginē et ſupſcrip
tionē in nobis cuſtodiamus. ꝑ eo ꝙ dicit̄:
Cuius eſt imago h̄. Vñ in p̄ſenti ſmone
tria ſunt dicēda. Primo que ſunt digni-
tates anime. Secundo quomodo aliqui
vendunt et aliqui perdunt animas ſuas.
aliqui impignorāt. aliqui ꝑ nihilo dant.
Tertio exemplū. ¶ Quantū ad ꝑmum A
ſciendū ꝙ nouem ſunt dignitates anime.
Prima dignitas eſt ꝙ aīa hominis ad

F

imaginem dei creata eſt. Vñ Geñ. j. Fa/
ciamus hominē ad imaginē et ſiĺitudinez
nr̄am. Et de h̄ quere ſup̄ ſmone. xxxij. S
Secūda dignitas aiē ē. q̄ q̄cq̄d habet
corp⁹ h̄ habet ab aīa. ſ. pulcritudinē. forti
tudinem. locutionē. motuz. et ſic de alijs.
Bern̄. O corp⁹ q̄z notabilē hoſpitē habes
a q̄ omnia habes. Nā corpus hoīs oīa ha/
bet ab aīa. ptz p̄ h̄. q̄z cū corpus ē vacuum
ab aīa. tūc eſt difforme et vile cadauer. et
p̄dit pulcritudinē. fortitudinē. locutionē.
et motū. et tūc eſt quaſi trūcus īmobilis q̄
ſeipſum oīno mouere non pōt. Vñ Ariſ.
p̄ de aīa. Egrediēte aīa de corp̄e. corpus
marceſcit et expirat. et h̄ fit in morte cū aīa
ſep̄atur a corp̄e. Idez. Mors nihil aliud
B eſt q̄z receſſus aiē a corp̄e. Tertia digni
tas aiē eſt. q̄ p̄cellit omnē creaturā corpo/
ream. Aug. Omnē corporeā creaturā naf̄e
dignitate p̄cellit. Ex q̄ patet q̄ vna aīa p̄
cioſior eſt q̄z oīa regna mūdi. et omne aur̄
et argentū. et lapides p̄cioſi. q̄ oīa aīme
cōp̄ari non p̄nt. Vñ Bern̄. in li. medita/
tionū. Tot⁹ mūdus ille. p̄ciū vni⁹ aiē eſti/
mare nō valet. Si poſſibile eſſet infinitos
eſſe mūdos. vna aīa adhuc p̄cioſior eſſet.
Hoc etiā patet ex eo. q̄ a chriſto ita cha/
re empta eſt. Vñ Apl̄s. Empti eſtis p̄cio
magno. Nā ex p̄cio penſaf̄ et eſtimaf̄ va/
lor rei empte. q̄z ſi q̄s emit rem aliquā p̄ cē
tum florenis. ſignuz eſt q̄ eſt res p̄cioſa. ſi
aūt emit pro mille. tūc adhuc p̄cioſior eſti
matur. Modo in eſtimatiōe hoīuz nihil ē
p̄cioſius ſanguine chriſti. q̄z vna gutta ſā
guinis chriſti ex p̄cioſitate et dignitate p̄/
cellit infinitos mūdos. h̄ ī eſtimatiōe chri/
ſti aīa hoīs tā nobilis eſt q̄ coequauit eā
ſanguine ſuo. et p̄ nullo alio effudit ſāgui
nem ſuū niſi in remediū aiē hoīs. h̄ ſi infini
ti eſſent mūdi. nec chriſt⁹ vnā guttā p̄ eiſ/
dem effudiſſet. h̄ p̄pter animā hoīs totū ſā/
guinē ſuū fudit. p̄s. Aruit tanq̄z teſta vt⁹
mea. z̄c. Inſup p̄atus eſſet ſecūdario fun/
dere ſanguinē ſuū. et mori ſi neceſſe eſſet.
anteq̄z vna aīa dānari deberet ex defectu
C ipſius paſſiōis. Quarta dignitas aiē
eſt. q̄ chriſtus angelos ad cuſtodiā ipſius
deputauit. Hiero. Magna dignitas aīa
rum eſt. q̄ chriſtus angelos ad cuſtodiam
ipſis deputauit. et vt vnaq̄q̄z ab ortu ſue
natiuitatis ad ſuā cuſtodiā habeat ange/
lum deputatū. Angeli enī cuſtodiūt hoīeſ
in p̄ñti vita. in oībꝫ locis. et in omni tp̄e
Ergo ſm̄ Bern̄. In quouis diuſorio. in
q̄uis angulo exhibe reuerētiā angelo tuo.
nec audeas illo p̄ſente. qđ me vidēte non
auderes. Inſup angeli hominē exeuntem
de h̄ mūdo ducūt ad vitā eternā. p̄s. An/
gelis ſ. mā. de te. z̄c. q̄ ad vitā p̄ſentē: In
ma. por. te ne f. of. ad la. p. tu. q̄ ad futuraz
vitā. Vñ Luc. xvj. Mortu⁹ eſt mendic⁹
et portat⁹ ab angelis in ſinū abrae. Qui
ta dignitas aiē eſt. q̄ eam chriſt⁹ magnis
laboribꝫ acq̄ſiuit. q̄z trigintatribꝫ ānis et vl
tra p̄ ea laborauit. Quibꝫ et in h̄ mūdo cir
cūiuit. Unde p̄s. In laboribꝫ a iuuētute
mea z̄c. Nā chriſt⁹ laborauit p̄ aīa hominis
diſcurrēdo. p̄dicādo. ieiunādo. vigilādo.
fatigādo ſeipſū. vt habet. Joh. iiij. Fati/
gatus ex itinere ſedit ſup puteū. Inſuper
fleuit ſup hieruſalē et alias pluries et nūq̄z
riſit. Unde eſt ſciendū q̄ vir ſapiens nō
multuz dolet de amiſſione parue rei. Chri
ſtus aūt ſapiētia dei exiſtēs. p̄ fletū oñdit
ſe multū dolore de amiſſione aīar̄. Nam
multū aurū amiſſū eſt tp̄e chriſti. et multe
ciuitates cōbuſte p̄ q̄bꝫ nullaten⁹ legim⁹
euz fleuiſſe. h̄ de p̄ditione aīar̄ fleuit. Vñ
Luc. xix. Videns ieſus ciuitatē fleuit ſup
illam. vbi defleuit p̄ditionē aīar̄. et nō de
ſtructionē domor̄. Sexta dignitas aiē
eſt q̄ eam cū p̄cioſo ſanguine ſuo potat et
ſua carne p̄cioſiſſima cibat. Vñ Joh. vj
Caro mea vere eſt cibꝫ z̄c. Quid enī mag
dare potuit q̄z ſeipſū? Vñ ex p̄cioſitate ci
bi et potus penſanda eſt dignitas anime.
Septima dignitas aiē eſt. q̄ de⁹ eligit
eam ſibi inhabitandū. p̄s. Hec requies m. ī
ſcl̄m ſ. z̄c. Vñ aīa hominis nomiaf̄ templū
dei. vt patet p̄ Aplm̄. Quia animā multū
delectaf̄ de⁹ inhabitare. Vñ dr̄: Delitie
mee eſſe cū filijs hominū. Octaua digni
tas eſt q̄ nihil eam implere pōt. niſi ſolus D
de⁹ q̄ eſt ſponſus anime. Vñ Bern̄. Ad

imaginē dei q̄ppe facta eſt aīa rōnalis ⁊ ce
teris om̄ib⁹ occupari pōt · impleri aūt non
pōt. Capax enī dei eſt · et q̄cq̄d deo min⁹ ē
nō eam adimplebit · Vn̄ ſi de⁹ daret hoī
terrā cum om̄ib⁹ aīalib⁹ et regnis · et firma
mentū cū oīb⁹ ſtellis · celū cū omnib⁹ ſctīs ·
hec oīa ꝓ nihilo hr̄et q̄z diu ſpōſo ſuo ſcȝ
chriſto careret. Vn̄ pſ: Adimpleb̄ me leti
cia cū vultu tuo. Idē. Satiabor cū appa/
ruerit glīa tua. Nona dignitas aīe eſt ·
q̄ ipſa creata et ordinata eſt ad eternā btī
tudinē · vt nouem chorꝫ angeloꝝ aſſociari
debeat · et cū ſanctꝫ et angelis deū eternalit̄
in leticia eterna cōtemplari. Aug. Nobil̄
creatura eſt aīa q̄ ad fruendā viſionē dei
creata eſt. Vn̄ ꝓpter illas nouē dignita/
tes quas habet aīa · tūc ipſa cū magna ſol
licitudine cuſtodiēda eſt. Vn̄ Deut. iiij ·
Cuſtodi temetipſū et aīam tuam ſollicite
ſerua · Et nō īmerito · q̄z ſm Aug. Mai⁹ ē
damnū in amiſſione vni⁹ aīe q̄z mille cor/
poꝝ. Quantū ad ſecundū ſciendū · q̄ ſi/
cut de⁹ maximā curā habet ſup aīaȝ · q̄z eā
multipliciter dignificauit · ita ꝑ oīa mali
homies ꝑuipendūt aīas ſuas. Citi⁹ enim
mundāt ſotulares ſuos · dū aliq̄n fedātur
q̄z aīas maculatas. Aug⁹. Quid ē q̄d vel̄
hr̄e malū: dices mihi nihil oīno · nō vxorē
nō filiū · non ſeruū · nō ancillā · nō tunicaȝ ·
poſtremo nō caligā · et tn̄ vis hr̄e malaȝ vi
tam · rogo te ꝑpone aīam tuam caligе tue.
Idē in li · de doctrina chriſtiana. Nō ma/
lus plus diligit mortem q̄z vitā · eo q̄ vult
E hr̄e mortem bonā et vitā malaȝ · pſ: Qui
diligit iniq̄tatē odit aīaȝ ſuā. Vn̄ ſciēdū
ſm Holgot ſup li · Sap̄ · c · iiij. Aliq̄ hoīes
ꝑuerſi aīas ſuas vendūt · Aliq̄ ꝑdūt · Ali/
qui impignorāt. Aliq̄ ꝓ nihilo dāt · Pri/
mi enim ſcȝ cupidi vendunt aīas ſuas · vt
ſunt illi q̄ ꝓ diuitijs hui⁹ ſeculi exponūt ſe
rapinis · furtis. ꝑiurijs · vſuris · ⁊ falſis mer
cantijs. Eccl · x · Nihil eſt iniqui⁹ q̄z amare
pecunias. Hic enī aīam ſuā venalē habet
Et quotiēs hoīes iniuſte lucrant̄ aliq̄d · toti
ens aīam ſuā vendūt. Et in ſignū hui⁹ tūc
diaboli repetēt a te aīaȝ tuā · vt hēt Luc.
xij. Stulte hac nocte repetēt a te aīam tuā

ẜc. O mira fatuitas · q̄ q̄s audet dare ani
mam ſuā ꝓ vno denario · quā nō deberet
dare ꝓ toto mūdo · eo q̄d eſt multū p̄cioſi/
or. Itē luxurioſi vendunt aīas ſuas. Vn̄
Eccl · ix. Nō des fornicarijs aīam tuā. Et
ſatis in foro bono dant tales. Nā q̄ daret
tibi tres libras cuiuſlibet p̄cioſi rei ꝓ obo/
lo · ſatis daret in bono foro. Sic q̄ dāt eter/
nam dulcedinē ꝓ tp̄ali dulcedine et volu/
ptate · q̄d ſatis mirabile eſt · q̄z vnus ribal/
dus nō daret digitū ſuū vnū ꝓ vno cōcu/
bitu · et tn̄ ꝓ h̄ dat aīam ſuā om̄ib⁹ demo/
nib⁹ īferni Et ſic ꝓculdubio nimis ī bono
foro dat ille ſuā aīaȝ nobilē et p̄cioſā Itē
guloſi et bibuli vendūt aīam ſuā · q̄ prepo
nunt p̄ſentē voluptatē cibi et potus celeſti
cōuiuio · vbi habebim⁹ infinita dulcia fer/
cula et p̄cioſa. Luc · xxij. Ego diſpono vo
bis ſicut diſpoſuit mihi pater me⁹ regnuȝ ·
vt edatis ⁊ bibatꝫ ſup mēſam meā ī regno
meo. Inſup guloſus eternā famē ſibi īdu
cit · pſ. Famē patiētur vt canes. Et bibu/
lus eternā ſitim · vbi vnā guttā aque habe
re nō pōt · ſ3 potus eoꝝ erit amariſſim⁹ · pſ ·
Ignis ſulphur ſpūs ꝓcellaꝝ ps calicꝫ eoꝝ
Itē pompoſi vendūt aīam ſuā et ſuperbi.
Pro tp̄ali enī honore et exaltatione · vo/
lūt carere illo magno honore quē hēt btā
v̄go Maria et omnes ſancti et angeli in
celo. Vn̄ de vnoquoq̄ȝ ſctō dī in pſ. Glo
ria et honore · ẜc. Secūdo aliq̄ ꝑdunt F
aīam ſuā · vt ſunt ocioſi et negligēter viuē/
tes et accidioſi ad omne opus bonū pigri
nihil curātes · niſi q̄ vna dies vadit ⁊ alia
ſuccedit · Eccl · xxiij. Qui ꝑdit animā ſuaȝ
ẜc. Tales vadūt ſpaciatū fabulādo et lu/
dendo in diuerſis ludis · vt temp⁹ trāſeat ·
non attēdētes q̄d Bern̄ · dicit. Om̄e tem/
pus nobis impenſū a nobis exiget̄ qualit̄
ſit expenſū. Greg. Sicut nec capill⁹ de ca
pite · ſic nec momentū ꝑibit de tp̄e. Vnde
etiā Chryſo · in li · de reꝑatione lapſi. Si
aīam negligim⁹ nec corpus ſanare poteri/
mus · nō enī ꝓ corpe aīa · ſ3 corpus pro aīa
factū eſt. Vn̄ Leo papa in quodā ſmōe ·
Nō dormientib⁹ ꝓuenit regnū celoꝝ · nec
ocio et deſidia torpētib⁹ btītudo eternitatꝫ

promittitur. Qui enī ſic tempus et vitā ne
G gligunt aīas ſuas pdūt. ¶ Tertio aliqui
aīas ſuas impignorāt. ħ tñ pōt fieri ꝯtuo
ſe. vt ꝑlati. et curati q̇ aīas ſuas obligant
ꝓ aīabꝫ ſubditoꝝ. qꝛ vnicuiqꝫ dī cum ſibi
cura cōmittit᷑ illud. iij. Reg. xx. Cuſtodi
virū iſtū. q̇ ſi lapſus fuerit. erit aīa tua pro
aīa illius. De bonis ꝑlatis dicit btūs pe/
trus. Duplici honore digni ſunt q̇ bñ pre/
ſunt. Bern. Nihil in eccleſia ꝓcioſius ni/
hilqꝫ optabili⁹ eſt bono vtiliqꝫ paſtore. nē
pe rara eſt auis iſta. Vñ Greg. Illi deuz
ꝑ ceteris videre in ſublimi merētur q̇ fide/
libus gregibꝫ ſollicite ꝑeſſe ſciunt. Sꝫ ſi ꝑ/
latus eſt negligēſ. tūc aīa ſua ſtabit ꝓ oībꝫ
aīabꝫ ſibi cōmiſſis. Sap. vj. Iudiciū du/
riſſimū fiet his q̇ ꝑſunt. Heu q̄ꝫ lamenta/
bile eſt. ꝙ iſte q̇ neſcit cuſtodire ſuā ꝓpriaꝫ
aīam. alios hoīes et eoꝝ aīas accipit in cu/
ſtodiam. cū tñ dī ad quēlibet ꝑlatū. vt ha
betur. Gen. xlij. Non videbitis faciē meam
niſi adduxeritis fratrē vr̄m minimū. i. vr̄m
ſubditū vobis cōmiſſum. Quarto aliq̇
aīas ſuas ꝓ nihilo dant. vt ſunt iracūdi.
Quod ſic ꝓbat᷑. Quia cupidus recipit diui/
tias. lubricus q̄rit voluptates. ſupbꝫ ho/
nores. guloſi cibū et potū. et ſic d̓ alijs. Sꝫ
iſti inuidi et iracūdi nihil recipiūt delecta/
bile. ħ ſemꝑ amaritudinē et dolorē hñt. et
ideo aīas ſuas demonibꝫ dāt gratis. Vñ
de quolibet illoꝝ verificat᷑ illud Iudic. v.
Qui ſpōte obtuliſtis aīas vr̄as ad ꝑiculū
H Quantum ad tertiū habem⁹ exemplū.
De quidā bibulus ſedēs in taberna dicēs
ad ſocios ſuos ſi etiā crederet aīas eſſe. ip/
ſe enī nullo modo crederet aliquā eſſe. nec
vnq̄ꝫ aliquā ſe vidiſſe. et ꝙ ſacerdotes ani
mas et infernū inuenerint ꝓpter lucra tꝑa/
lia. et ideo dixit ſe nō credere. neceſſe aīas
nec infernū. ⁊ cū alij ſocij aſſererēt ſm verā
fidem catholicā eſſe aīas. et infernū. ſilr et
celum. ⁊ ꝙ poſt deceſſuꝫ aīe a corꝑe erit vl
in penis inferni vel in purgatorio. vl ī gau
dijs celi. tunc ille bibulus dixit. ſi aliquis
vellet emere ſuā aīam ipſe venderet ſibi il/
lam. Rñdit vn⁹ alter volo. et emit eam ꝓ
vna q̄rta vini. q̄ mox potata fuit. Et ecce

affuit demon in forma hoīs et emit illam
aīam ab illo q̇ emerat. iterū ꝓ vna quarta
vini. Et vino potato dixit demon ad euꝫ
a q̇ emerat. dat mihi aīaꝫ quā emi. qꝛ mea
eſt. et dixerūt q̇ aderāt iuſtum eſt. vt q̇ ali/
quā rem emit ꝙ eaꝫ poſſideat. Et mox ille
bibulus q̇ aīam ꝓpriam vendiderat a dia
bolo ſuffocatus eſt. et ſocijs vidētibꝫ dia/
bolus eū cuꝫ corꝑe et anima rapuit. et ad
infernum deduxit.

¶ In eadem dominica Sermo
cxxxiij. De mendacio.

Magiſter ſcimus
quia verax es. et viā dei in verita
te doces. Math. xxij. Sciendūꝫ
ꝙ chriſt⁹ eſt veritas. et ideo veritateꝫ dili/
git. Vñ ps. Ecce enī ve. dilex. Sic econū
ſo odit mendaciū. Vñ in ꝑñti ſmone tria
ſunt dicenda. Primo q̄re mendaciū dete/
ſtandū eſt. et q̄ ſunt occaſiones mendacij.
Secundo qñ mēdaciū ſit peccatū mortale
et qñ veniale. Tertio exemplū. Primo I
notanduꝫ ꝙ quinqꝫ ſunt q̄ pñt valere ad
deteſtationē mēdacij. Primum eſt. qꝛ
illud peccatū eſt diabolicuꝫ. Quod ꝓbat᷑ ſic.
qꝛ ꝑmū mēdaciū cōmiſit diabolus. vt hēt᷑
Gen. iij. cū dixit ꝑmis parentibꝫ: Nequaq̄
moriemi. Vñ Ioh. viij. legit᷑ de diabolo
ꝙ dū loquit᷑ mēdaciū ex ꝓprijs loq̇tur. qꝛ
mendax eſt et pater ei⁹. ergo mēdax habet lin/
guam diabolicā. Secūdum eſt ħ ꝙ il/
lud peccatū coinq̇nat membꝝ in q̊ magis
indecēs eſt īmundicia. ſ. os hoīs. reddit
enī illud abominabile deo. Vñ Prouer.
xij. Abomiātio eſt deo labia mēdoſa. Si
aliq̇s os ſuū ſꝑ apertū hr̄et. muſcis ⁊ alijs
vermibꝫ īmundis q̄cunqꝫ vellet intrare. et
ꝑmitteret eos ibi nidificare os ei⁹ abomīa
bile eſſet hoībꝫ. Sic os mendax abomīa
bile eſt deo. eo ꝙ deo plus diſplicet īmun
dicia mendacij. q̄ꝫ īmūdicia vermiū. Ter
tio qꝛ illud pctm̄ facit hominē ſilem falſe
monete. q̊ q̄ꝫtumcūqꝫ ꝑualet floren⁹ bon⁹
floreno falſo. intantū ꝑualet hō verax hoī
falſo et mēdaci. Vn⁹ enī bon⁹ floren⁹ pl⁹
valet q̄ꝫ mille falſi. Sic ſilr vnus hō verax

ꝑualet multis mendacibꝫ. Et ſicut etiam
falſa moneta nō valet niſi ad ignē· ſic hō
mendax ad nihilū valet niſi ad gehennā.
Quartū eſt ꝙ mēdaciū eſt quoddā ve/
nenū qd̓ eſt tātę efficacię· ꝙ in ipſo hoīe
aīam interficit· iuxta illud Sap. j. Os qd̓
mētit̓ occidit aīaʒ· ꝗ mēdaces hñt linguā
venenatā· et mirū eſt ꝙ miſeri hoīes non ti
ment illud venenū· qd̓ in ore gerūt. Quī
tum eſt· ꝙ hͦ peccatū multū diſplicet deo
et hoībꝫ· qꝛ ſicut de⁹ multū diligit veritatē
ſm illud ps. Ecce eñ ve. di. ꝛc. ſicet ecōu/
ſo multū odit pctm̄ mēdacij. Vñ Aug⁹.
Merito pditur mētiēs· qꝛ declinat ab eo
qd̓ eſt· in id qd̓ non eſt. Inſuꝑ mendaciū ē
abominabile hoībꝫ. Quid eſt eñ lauda
bilius et honorabili⁹ qȝ tale ꝟbū qd̓ dicat̓
de eo: Ille eſt verax in ꝟbis ⁊ iuſt⁹ in factꝫ
Et qd̓ eſt vituꝑabili⁹· qȝ iſte eſt mēdax in
ꝟbis et fallax in opibꝫ· et cū duo ꝓmittit
K vix vnū ſoluit: Quantū ad ſecūdum
pͥmi articuli ſciendū· ꝙ q̇ vult ſe a peccatis
mendacij abſtinere· oportet ꝙ remoueat a
ſe occaſiones mēdacij· quaꝝ ſūt duę. Pri
ma eſt cupiditas. Nā ex cupiditate ⁊ aua
ricia plura mēdacia ꝓcedūt· vt patet ī mer
catoribꝫ et alijs pluribꝫ pctōribus q̇ plura
peccata cōmittūt cū mendacijs cū qbꝫ pri/
mos decipiūt· vt multa tꝑalia et diuitias
acq̇rere poſſint. Secūda occaſio eſt timor
mūdan⁹. Hac eñ occaſione Petr⁹ chri/
ſtum ter negauit dicēs: Nō noui hoīem.
L Quantum ad ſecundū .ſ. pͥncipale qñ
mendaciū ſit mortale· et qñ veniale: Sciē
dum ꝙ mendaciū cōmittit̓ nouem modis.
Primo qñ aliq̇s mentit̓ ex quadā pie/
tate· hͦ dī mēdaciū officioſū· et eſt pctm̄ ve/
niale. Verbi grā. Vt cū q̇s mentit̓ ꝓ ꝯſer
uanda hoīs exterioris ſubſtātia· vt ſi q̇s vi
deret ꝑdonē aliquē velle ſpoliare et dicat
ſibi ꝑce· qꝛ ille nō habet pecuniā. Vel pro
cōſeruatione ꝟginitatꝫ· vt ſi volenti ſe de/
florare· ꝟgo dicat ſe eſſe coniugē. Vl̓ etiā
ꝓpter vitā hoīs· vt ſi q̇s videret hominem
q̄ri ad mortē· dicat ſe ñ vidiſſe eū. Circa
qd̓ querit̓ vtꝝ ſit licitū mentiri ꝓpter libe/
ratione cuiuſcūqꝫ ꝑiculi. Rñdet̓ ſm ſctm̄
Tho. ij. ij. q. cx. ꝙ non. Sʒ licet veritateʒ
occultare ꝓuidenter ſub diſſimulatione. ſʒ
de hͦ etiā dī in decre. Nuſq̄ꝫ ꝓ cuiuſq̄ꝫ vi/
ta tꝑali mentiendū eſt· xxij. q. ij. Ne quis.
Et ratio huius eſt· qꝛ ſm ſacros canones·
omne mēdaciū ad min⁹ eſt veniale· vt ptʒ
in decre· xxij. q. ij. Cū humilitatꝫ. Modo ī
nullo caſu tenet̓ q̇s peccare venialit̓· qꝛ ſm
Aug. Non ſunt faciēda mala vt inde ve/
niant q̄cunqꝫ bona ¶ Secūdo cū quis M
mentit̓ ex ioco ꝓ releuatione hoīs triſtis et
grauis mētis .ſ. qui aliqua ludicra fingit
vt hominē melācolicū exhilaret. Silr̄
ſi quis ad placendū fingat aliqua menda
cia iocoſa· vt cū illis hoīes ad riſū ꝓuo/
cet· et illud dī mendaciū iocoſū· et ē venia/
le pctm̄. Eſt etiā mendaciū qd̓ fit ex ſola li
bidine mētiendi. Ariſ. Signum generati
habit⁹ eſt dilectio in opere. Tertio cuʒ q̇s
mentit̓ ꝯ fidei veritatē· vt q̇ diceret chriſtū
non eſſe natū ex ꝟgine· vel impugnaret ſa
crę ſcripturę veritatē. Vñ dī in decre. He
retic⁹ eſt q̇ aliter ſcripturā intelligit qȝ ſpūs
ſanct⁹ flagitat· xxiiij. q. iij. Hereſis. Et hͦ ē
pctm̄ excedēs oīa alia mēdacia· qꝛ ē grauiſſi/
mum. Et eſt de tertio genere mendacij qd̓
ꝑniciosum dī. Quarto cum q̇s mentit̓
ꝑ falſū teſtimoniū .ſ. ille q̇ damnificat pri/
mum in rebꝫ ſuis deponēdo falſū teſtimo/
niū ꝯ eū in cauſa pecuniaria. Et tal̓ falſus
teſtis ſm ſanctuʒ Tho. ij. ij. q. lxx. arti. iiij.
peccat mortaliter et tenet̓ ad reſtitutioneʒ
omniū q̄ prim⁹ ei⁹ admiſit ꝑ ſuū falſū teſti
moniū· xiiij. q. v. Nō ſane. ⁊ q. vj. Si res
aliena. Item q̄rit̓ vtrū liceat teſti aliq̇d
recipe ꝓ ferendo teſtimonio. Rñdeo ꝙ ni
hil debet recipe· niſi tantū expenſas de illo
q̇ euʒ ꝓducit· iiij. q. iij. §. Venturis. Et ſi
accepit· turpiter accipiet et reſtituet ei a q̇
recepit· niſi ille dederit ad corrūpenduʒ te/
ſtem· tūc eñ debet dare ei in cui⁹ iniuriam
accepit. ¶ Item q̄rit̓ vtꝝ grauius ſit pecca
tum mētiri ꝟbo vel facto. Rñdet̓ ſm ſan/ N
ctum Tho. in quodli. Cū eadē intētio fal
lendi ſit in vtroqꝫ· vterqꝫ peccat equaliter
Verbū eñ et factū aſſumit̓ vt inſtrumen/
tum fallendi. Vñ nō refert qȝtū ad pctm̄

vtrū aliq̇s v̄bo ſcripto vel nutu vel q̇cūq̃
facto m.ntiat̄. Sic̄ nec refert quantuȝ ad
homicidiū vtꝝ aliq̇s gladio vel ſecuri int̄/
O ficiat ¶ In quo differat mēdaciū a falſo
Rn̄deo falſum dicit q̇cunq̃ credit ſe veꝝ
dicere. et tn̄ b̄ idē qđ eſtimat veꝝ eſſe. non
eſt veꝝ. Sȝ mentiri eſt qn̄ aliq̇s loquit̄ ali
quid qđ veraciter ſcit non eſſe veꝝ. qꝛ ſic ꝯ
mentē ꝓpriam loquit̄. Nam mentiri dr̄ q̄ſi
ꝯtra mentē ire. Ergo difficult̄ vel nūq̃ pōt
q̇s ſcire aliquē mētiri niſi ſolus de⁹. qꝛ qn̄
falſum loquit̄ qđ credit eſſe veꝝ nō mētit̄.
b̄ falſū loqtur. Vn̄ dr̄ in decre. Nō inten/
dens fallere non mētitur. licet aliqđ dicat
falſū qđ putat verum. xxij. q. ij. Is autem
Quinto cū q̇s mētitur ꝯ ꝓximuȝ vt de-
tractor. qꝛ mēdaciter infamat ꝓximū. talis
etiā peccat mortalit̄. Et b̄m ſctm̄ Tho. ij. ij.
q. lxij. tenetur talis ad reſtitutionē famę. re
cte ſic̄ tenet̄ q̇s ad reſtitutionem cuiuſlibet
rei ſubtractę. imo etiā ꝑ̄iter peccat non ſo
lum detractor. b̄ ſilr̄ et ille q̇ libenter talia
audit. et faciliter detractori credit. ſeu cui/
libet loquēti mala de ꝓximis. Sicut ptȝ ī
illo p̄s. Dn̄e q̇s habitat ī tab. ⁊c. vbi int̄
cętera rn̄det̄: Qui non accepit opprobriū
adu er. ⁊c. Vnde dicit̄ in decre. Qui fal-
ſum de alio profert et crimina cito credit:
vterq̃ re⁹ erit. xj. q. iij. Nō ſolū. Sexto
cum q̇s mentiēdo iurat ſe aliq̇d feciſſe. vel
negat. vel excuſat ſe mendacit̄ iurādo per
deū et oēs ſctōs. qđ tn̄ ſic nō ſcit in rei ve
ritate. Septimo cū q̇s mentit̄ et iurat ⁊
cū b̄ maledictionē et plagā ſup ſeipſū idu
cit. vt dicēdo: deus nūq̃ auxiliabit̄ mihi
ſi b̄ non eſt ſic̄ dico. diabolus frāgat mihi
collū. vel de⁹ non ꝑmittat me ſupuiuere il
lum diē. Et b̄m Aug. Ex iuſticia dei me/
rito euenire deberet illi. qđ ſibiipſi iduxit.
ſi non eſſet ſic ſic̄ aſſerit. ¶ Octauo cū q̇s
mentit̄ ⁊ iurādo ꝓmittit ꝓximo ſuo. quod
tn̄ nō intēdit adimplere. Verbi grā. Vt
debitor q̇ iurat ꝑ deū et ſup aīam ſuā. ꝙ
velit creditori ſuo ſup illū terminū ſoluere
P creditū. qđ tn̄ nō intēdit facere. ¶ Nono
qn̄ q̇s mētiēdo emit vel vēdit. et ſcit ſcient̄
ꝙ ꝓximū ſic decipit. Talis b̄m Ray. pec-
catum cōmittit mortale. et tenet̄ ad reſtitu
tionē et ad recōpenſationē dāni ꝓximo il/
lati. et b̄ nō ſolum intelligit̄ ī reb⁹ magnis
b̄ etiā ī reb⁹ ꝑuis. Vn̄ dr̄ ī decre. Inferēs
dānū nō eſt abſoluēdus. niſi dāno b̄m ar
bitriū leſi reſtituto. xxiij. q. vlt̄. Peſſimā.
et. xiiij. q. vj. Si res. Sȝ heu iam cōmune
eſt. ꝙ plures cōſueuerūt nec emere nec vē/
dere. niſi cū mēdacijs. qꝛ b̄m p̄s. Diminu/
tę ſunt veritates a filijs hoīuȝ. ꝑ̄ difficile ē
iam ditari cū mercimonijs ſine pctō. Vn̄
dr̄ in decre. Difficile eſt inter emenꝗ et vē/
dentis cōmertiū non interuenire pctm̄. de
pę. diſ. v. Qualitas. Et iſti omnes iā enu
merati peccāt mortaliter ſic mētiendo. Ex
iam dictis patet ꝙ q̇libet dȝ ſe ſollerter ca/
uere a mendacio ꝑnicioſo. ⁊ debet cū verita/
te ſine iuramētis emere et vendere et affir/
mare ⁊ negare b̄m dictū chriſti. Math. v.
Sit eni ſ̄mo vr̄. eſt eſt. nō nō. Quantū Q
ad tertiū nota exemplū ꝯ illos q̇ aſſerunt
ꝙ non pn̄t emere nec vendere niſi mētiāt̄:
qđ tn̄ non eſt veꝝ. vt patet ꝑ tale exemplū
qđ legit̄ ī dialogo ceſarij. Qr duo ciues co
lonienſes inter cętera pctā ſua cōfeſſi ſunt
duoꝝ peccatoꝝ genera. q̄ quidē ſunt in ſe
valde magna. licet ꝑ vſū mercatoꝝ ꝑua vi
deant̄ et quaſi nulla. videlicet mēdaciū ⁊
ꝑiuriū. Dn̄e inquiūt pene nihil poſſumus
emere nec vendere niſi oporteat nos mētiri
iurare et ſępe peierare. Quib⁹ dū diceret
pleban⁹. peccata iſta valde grauia ſūt et a
ſaluatore ꝓhibita. ipſo dicēte: Sit ſermo
veſter eſt eſt. nō nō. Rn̄derūt. nō poſſum⁹
b̄ ꝑ̄ceptū in nr̄is negocijs cuſtodire. Ait ſa
cerdos: Vtimini cōſilio meo et bn̄ ſucce/
det vobis. nolite mētiri et iurare. b̄ ſic̄ mer
catū vr̄m vult̄ dare. ſic illud laudate. ⁊ ꝓ/
miſerūt ſibi ꝙ tēptare vellēt ꝑ vnū annuȝ
⁊ b̄ p̄ſbyt̄ ab eis petijt. Impediēte eos ſa/
thana q̇ ſp ſaluti humanę adulat̄ pene ni
hil omnino vendere potuerūt. Reuerſiq̃
anno reuoluto ad ſuū plebanū dixerunt.
obediētia hui⁹ anni fuit nob̄ multū dāno/
ſa. hoīes a nobis defluūt et niſi cū iuramē
to aliq̇d vendere non poſſum⁹. tunc ſacer/
dos ait: Nolite timere. qꝛ temptatio eſt. ⁊

fixe tenete in corde vr̄o ꝙ nulla aduerſitas
nulla paupꝑtas vos a tali ꝓpoſito vertat ⁊
dn̄s vobis bn̄dicet·q̇ ex v̄bis ſuis cōpun
cti ꝓmiſerūt ꝙ cuſtodire vellēt eius ꝯſilio
diuinū ꝑceptū ꝑ omnes dies vite ſue· etiā
ſi oporteret eos mendicare. Mira res ſta/
timq̄ dn̄s immiſſaꝫ cōpeſcuit temptationē
ſic ꝙ ceperūt eos hoīes pluſq̄ alios mer/
catores frequētare·factiq̄ ſunt in breui di
uites ita ꝙ mirarent̄. Reuſiq̄ ad ſuū con/
feſſorem gr̄as ſibi egerūt·eo ꝙ ꝑ ei⁹ cōſiliū
a tam grauibus peccatis exonerati forent
et inſuper in rebus ditati.

In dominica·xxiiij. Sermo· cxxiiij·De morientibus·

Filia mea mo/
do defuncta eſt· ſ veni et impone
manū tuā ſup eā et viuet·Mat·
ix·Marci·v.Luc·viij.Sicut eni defūcta
eſt illa puella corꝑaliter · ſic etiam oportet
nos mori·q₂ oīb₉ hoīb₉ cōſtitutū ē ſemel
mori. Vn̄ in p̄nti ſmone tria ſūt dicēda.
Primo de temptationib₉ q̄ cōtingūt hoī
in morte. Secūdo q̄ ſūt infrogationes ad
quas agoniçās dꝫ rn̄dere. Tertio quō hō
R debet mori ſic chriſt⁹ mortu⁹ eſt· Circa
p̄mum ſciendū eſt ꝙ in agone mortꝭ maxi/
me temptant̄ intantū ꝙ vnuſq̄ſq₃ agoni/
çans pōt dicere illud Dan̄·xiij. Anguſtie
ſunt mihi vndiq₃. Nunq̄ eni tantas tem
ptationes et anguſtias homo a demonib₉
paſſus eſt in omi vita ſua·ſic in agone pa/
titur. Vn̄·j·Petri·v. Tanq̄ leo rugi/
ens circuit q̄rens quē deuoret. Sed di/
ceret q̇s·q̄re demones temptāt hoīes ſic in
agone mortꝭ. Rn̄det̄ ꝙ h̄ faciūt ꝓpter tria·
Primo q₂ cōſtat demonib₉ ꝙ omēs ho
mines tam boni q̄ mali affectāt bonū finē
et bonā mortē·et h̄ eſt naturale. Vn̄ Ariſ.
viij·eth· Vnuſq̇ſq₃ vult ſibi maxia bona.
Vn̄ Boetius de conſolatione philoſo/
phie. Mentib₉ hoīuꝫ naturaliter inſerta ē
cupiditas veri boni· Et h̄ demones vellēt
libenter impedire ne hō bono fine decede/
ret·ꝙ pmaxime temptant hoīem in morte.
Secūdo ſi euadat hō in agone ptātem
demonum·ampli⁹ nūq̄ timebit eos·ſ di
cere pōt cū p̄s. Bn̄dict⁹ dn̄s q̇ non dedit
nos in captionē dētib₉ eoꝝ. Itē Aīa nr̄a
erepta eſt de laqueo venantiū ⁊c. Et talis
q̇ ſic in agone euadit temptationes demo
num regratiatur deo·beate v̄gini ⁊ oībus
ſanctis angelis ei⁹·q̇ ſibi aſtiterūt et eū iu/
uerūt. Modo qn̄ diabol⁹ habet aliquem
triginta vel quadraginta annis in peccatō
viuēdo·tūc in agone mortis eū non libent̄
amittit·ſ nitit̄ omnib₉ modis eū retinere·
et a ſalute ſua eum impedire. Tertio q₂
ſi obtinebit eum in agone·ampli⁹ nūq̄ po
teſt ꝑdere. Sꝫ iam in p̄ſenti vita nō eſt ſic
q₂ hodie lucrat̄ eum ꝑ peccatum mortale·
cras ꝑ penitentiā pōt eum ecōuerſo ꝑdere
Et ſi in quadrageſima aliq̇s ꝑdit ꝑ peni/
tentiā·tūc poſt paſca recupat eos recidiuā
do. Sꝫ quē diabolus in agone obtinebit·
iſte nequaq̄ ad ſaluteꝫ redibit. Job·vij·
Qui deſcēderit ad inferna·vltra nō reuer/
tetur in domū ſuā. Vn̄ Greg·li·xj·moral·
Nequaq̄ vltra mīa pcentis liberat·q̇s ſel
in locis penalib₉ iuſticia iudicātis dānat
q₂ in inferno nulla eſt redemptio. Sed S
diceres·ex q̇ hō maxime temptat̄ in agone
q̄ ſunt tūc iſte temptationes· Rn̄detur ꝙ
ſunt q̇nq₃ temptationes ꝑ quas diabolus
nititur hominē agoniçantē a ſalute ſua ī/
pedire. Prima temptatio eſt de fide ca/
tholica. Nā ſicut in fine mūdi ſcꝫ tpe anti/
chriſti maxima erit pſecutio fidei · ſic ī fine
cuiuſlibet hoīs·q̇ dr̄ microcoſm⁹·i·minor
mūdus erit maxima tēptatio fidei· Mat·
xxv. Tūc tribulatio erit magna qualis an
tea nūq̄ fuit. Queritur q̄re demones
ꝑcipue fidē impugnāt. Rn̄det̄ ꝙ fides eſt
fundamētū totius ſalutꝭ. Vn̄ Apl's. Fun
damētū aliud nemo pōt ponere. Aug· Fi/
des eſt bonoꝝ oīuꝫ fundamentū. Fides ē
humane ſalutꝭ initiū. Itē Aug. Nemo li/
berat̄ a dānatione q̄ facta eſt ꝑ adā·niſi ꝑ
fidē dn̄i nr̄i ieſu chriſti. Qui eni non cre/
dūt·peiores ſūt q̄ demones. Vn̄ Joh.iij·
Qui nō credit iam iudicat⁹ eſt. Itē Apl's
Impoſſibile ē ſine fide placere deo. Sed
dicēs·quō euadā ī agone hāc tēptatiōēꝫ

de fide. Rñdet᷑ ꝙ modo debes eſſe firmuſ
in vera fide· tūc demones ī agone nō pñt
tibi ꝓualere. Sꝫ q̇ iā falſificāt fidē ⁊ debi-
les ſunt in fide· ſic carminatrices· ſortilegi·
arioli· et fatū tenētes· et ſic de aliǰs: Quō
tūc firmiter ſtabūt in fide· cū ħ in vita inci-
piūt errare· ꝫ q̇libet chriſtian⁹ debet eſſe fir
mus in fide· et nullo modo moueri a vera
fide· qꝛ ꝙ̄cito incipit errare in f.de· taꝫ cito
deuiat a via ſalutꝭ et vitę. Vñ vtile ē īfir-
mis in agone cōſtitutꝭ dicere ſymbolū fidei
vt infirm⁹ ꝑ auditū admoneat᷑ ꝙ maneat
ſtabilis et firmus in fide. Vñ legit᷑ ꝙ aliq̇
religioſi hñt ħ ſtatutū· qñcunqꝫ aliq̇s ī cō
uentu incipit agoniçare· tūc faciūt ſignum
cū cāpanula vt fratres cōueniāt inſimul ⁊
vnuſq̇ſqꝫ in via eūdo ad infirmū tenet᷑ di
cere ſymbolū alta voce ita vt īfirm⁹ audire
poſſet· et ſic admoneat᷑ vt viriliť pugnet· ⁊
diabolo reſiſtat· et ī fide ſtabilis ꝑmaneat
Siliť bonū ē hr̄e crucifixū circa infirmū et
aquā bñdictā· vt ſepi⁹ ſpargat᷑· Et ꝺ ħ q̇-
L re exemplū ſer· cx· S ¶ Secūda tēpta-
tio q̄ hoī ꝯtingit ī agone eſt deſpatio· Cū
enī infirm⁹ cruciat᷑ doloribꝫ in corꝑe· tunc
diabolus ſuꝑaddit dolorē dolori obǰciē-
do ſibi pctā ſua· vt ſic infirmū in deſpatio
nem inducat· naꝫ in agone hō videt oīa
pctā ſua· et cū ħ oīa bona oꝑa ſua. Inſuꝑ
ſm Innoc· li· de vilitate huma· cōditiōis
Quilibet hō tā bon⁹ ꝙ̄ mal⁹ anteꝙ̄ aīa
egrediat᷑ videt chriſtū in cruce poſitū· boni
ad cōſolationē· mali in cōfuſionē. vt eru-
beſcāt ſe non eſſe redēptos ſua morte· i· fru
ctū penitētię non hr̄e. Vñ et de malis dī:
Viderūt in quē pupugerūt· Et intelligit᷑
de aduētu chriſti ad iudiciū· et etiā de ad-
uentu in die mortꝭ. Sciendū ꝙ diabo-
lus repñſentat tūc hoī oīa ſua pctā nō īdul
ta· q̄ ꝑpetrauit cogitatione· locutiōe· oꝑe·
et q̄ ꝑpetrauit in ſuꝑbia· gula· luxuria· et
auaricia. ꝑ ſiuſtaꝝ reꝝ acq̇ſitiōeꝫ Tūc enī
q̇libet cognoſcet q̇tiens īebriat⁹ fuit· q̇tiēs
luxuriat⁹ ſit ex̄ ſtatum mr̄imonǰ· et ſic de
aliǰs peccatꝭ q̄ ħ ꝑ veram penitētiā non de-
leuit· ⁊ diabol⁹ repñſentat ei illa ꝑterita pec
cata q̄ fecit vt eū infirmū in deſpationem
ducere poſſit· et tūc eum valde acriter dia-
bolus cū peccatꝭ ꝑteritis impugnat. Sic q̇
dam q̇ quaſi ſanctus reputabat᷑ ab hoībꝫ
tā acriter in agone ꝑ pctīs ſuis (q̄ in iuuē-
tute cōmiſit) fuit impugnat⁹ ꝙ ex toto de-
ſpauit et ſic dānatus fuit. Sed ſi dice-
res· quō tūc euadere poſſum ne deſperem·
Rñdet᷑ ꝙ hō ī ꝑñti plura bona oꝑa facere
debet· vt qñ bona oꝑa cū malis in ſtatera
ponant᷑· ꝙ tūc bona vincere poſſint mala·
qꝛ tūc q̇libet vellet ꝙ deū nūꝙ̄ offendiſſet
ħ ſꝑ humilis caſtus· abſtinēs et miſericorſ
fuiſſet. Sciendū tñ ꝙ null⁹ mal⁹ ꝺ mīa
dei deſꝑare debet· etiā ſi mille milia pctā
mortalia ꝑpetraſſet· q̄ oīno oblitus fuiſſet
et ea oīa in agone cognoſceret· et nūꝙ̄ ali-
quod iſtoꝝ cōfeſſus fuiſſet nec ꝑnitentiaꝫ
egiſſet· adhuc tñ non debet deſꝑare. Et ſi
tantę fortitudinis eſt ꝙ pōt adhuc loq̇ tūc
vocare debet ſacerdotē et cōfiteri. Si aūt
ꝑdidit loquelā ꝑ nimia infirmitate ꝙ nō
pōt loqui· tūc debet deo oīpotenti ꝯtrito
corde ꝯfiteri· et nullo modo in deſpationē
duci· qꝛ cor cōtritū et humiliatū de⁹ nō de
ſpiciet. Vñ dī Ezech· xviij. In quacūqꝫ
hora peccator· ⁊c. Vñ nullus deſpare dꝫ
qꝛ oīa pctā reſpectu mīę dei ſunt tanꝙ̄ gut
ta vna reſpectu totius maris. Vñ Bern.
Maior ē dei pietas· ꝙ̄ q̄uis iniq̇taſ. Aug
ſuꝑ Iob· De nemine deſpandū eſt dūmō
eſt in hac vita. Solū enī deſpationis cri-
men eſt qꝺ mederi nō pōt. Et ſi q̇s hr̄et cē
tum milia pctā mortalia· adhuc deſpare
non deberet. Sꝫ ſi dolet et ſi vere cōteritur
de⁹ ꝑatus eſt indulgere totū. Vñ Chryſ.
Peccata ꝑterita nō cōdēnant ħ nec iudi-
cant· ħ breui et leui addito ſi non placent.
Vñ legit᷑ ꝙ quidā magnus peccator cum
iaꝫ decollari deberet· libēter ꝯfeſſus fuiſſet
nec habuit ꝯfeſſorem· nec tēpus cōfitendi·
ħ cōtrito corde dixit: De⁹ tu ſcis volunta
tem meā· ⁊ ſaluat⁹ eſt. Sꝫ tñ nullus ſuꝑ
mīam dei peccare debet. Quia maledict⁹
hō q̇ peccat in ſpe. Sꝫ illa iaꝫ dicta ſūt ad
monitionē· vt ſi aliq̇s iam peccauit ꝙ de-
ſperare non debet· ħ deū bona ſpe īuocare
Vñ ps. Spātē aūt ī dño mīa circūdabit

B Tertia temptatio in agone eſt impatiã. q: tũc maxim⁹ dolor corpis accidit homĩ. Nã qñ hoĩs aĩa exire dʒ de carne. tũc augmentat̃ dolor adeo ꝙ in corde homĩs ad ꝑcogitandũ nõ aſcendit. quem nec hõ põt tũc ampli⁹ ſuſtinere. et ꝓpterea ꝑdit tunc ſenſus ſuos ꝙ non põt clamare. videre. audire. vel tangere. et tũc aĩa nõ cogitat amplius de corpe ſuo nutriẽdo. ſ; vires ſuas p mẽbra diffuſas ad ſe trahit. et tunc mẽbra moriũtur. et glauca efficiũtur. Et vltimum mẽbꝝ qḋ in hoĩe morit̃ eſt cor. Vñ Ariſ. Cor eſt pmũ viuẽs et vltimũ moriẽs Vñ mors corpis ẽ amariſſima. qḋ oñdit Ariſ. iiij. eth. dicens: Terribiliſſimũ oĩum terribiliũ eſt mors. Tũc enĩ neceſſariũ eſt vt hõ ſit patiẽs. Vñ Luc. xxj. In patiẽtia vr̃a poſſidebitꝭ aĩas vr̃as. Nam ſicut ĩ patientia poſſidetur gratia et anima cuſtoditur. ſic in impatientia ⁊ murmure poteſt q̇s perdere animã ſuã. q̇ ſc; ꝓpter infirmitatem et dolorem corporis murmuraret in impatientia ↄtra deum. Vñ nos legim⁹ exemplũ de vno clerico q̃ttuor annis infirmato. q̇ dixit: Deus tu accepiſti mihi corpus. ego accipiam tibi animã et dabo eã diabolo. Et dixit in impatientia ſua diabolo: accipe animã meã. qḋ diuino iudicio ſtatim eſt factũ. Item ſciendũ ꝙ ĩfirmitas q̃ ꝑcedit mortẽ. eſt quaſi quoddam purgatoriũ cum tolerat̃ vt oportet. Sed diceres. Quõ oportet ſuſtinere infirmitates et tribulationes. Rñdet̃ ſm Hen. de haſſia ſup Geñ. Tribulatiões huius vitę tunc tolerãtur vt oportet. cum homĩes tribulationes imputãt peccatis ſuis. ⁊ ꝑuas et leues eſtimant illas tribulationes reſpectu eoꝝ pęnaliũ doloꝝ quos peccata meruerunt. et per hoc deũ laudãt ꝙ ſic miſericorditer cum homib; agere diſpoſuit. hic eos potius puniendo q̃ȝ in baratro. Ergo illi debent deo regratiari qui diu hic infirmantur ante mortẽ. q: hic habent purgatorium ſaltem ſi patiẽtes ſunt. Et iſtas tribulationes et infirmitates deo pro peccatꝭ ſuis offerant. et eas ſponte et voluntarie ſuſtineant. Vnde Greg. Diuina diſpenſatione agitur vt ꝓlixiori vitio ꝓlixior ęgritudo exiſtat. g̊ talis infirmus cum ſic eſt in magnis dolorib; cõſtitutus. tunc debet cogitare ꝙ cum iſto corpe ⁊ iſtis membris in quib; iam punit̃. ſępius deũ offendit. et iſtum dolorem et adhuc multo maiorẽ p peccatis ſuis bene promeruit. et dicere dʒ cum beato Aug. Hic vre. hic ſeca. vt in ęternum mihi ꝑcas. Vnde Greg. Miſericorditer deus adhibet tpalem ſeueritatẽ vt non ęternam inferat vltionẽ. ¶ Qualiter autem quis libenter gratanter et patienter ſuſtinere debeat infirmitatẽ et dolores. potiuſq̃ȝ pęnam purgatorij. Patet per tale exemplũ. Narrat magiſter Humb. in tractatu de ſeptuplici timore. Ꝙ quidã peccator corrept⁹ graui infirmitate et lõga deũ rogauit vt eum de iſto mundo tolleret. qḋ cum frequenter petiſſet. aſtitit ei angel⁹ domini dicens: Miſſus ſum ad petitionẽ tuam expediendã: elige quod vis. aut duobus dieb; ſtare in purgatorio. aut duob; annis adhuc ſuſtinere iſtam infirmitatem Iſte autẽ gaudens. mortem elẽgit. ⁊ mortuus eſt. et ductus ab angelo in purgatorium. Poſt horã modicã apparuit ei angelus. quem vidẽs dixit. Quis es tu? Et ille. Ego ſum angel⁹ dei q̇ te huc ꝑſentaui Et rñdit. Abſit ꝙ tu ſis angelus dei. quia angeli dei non mentiuntur. tu aũt mẽtit⁹ es m̃ dicẽs: ꝙ ſolũmodo duob; dieb; ſtare deberem in purgatorio. ego iam ſteti h̄ p multos annos. Angelus aũt ait: Sciaſ ꝙ non ſtetiſti hic niſi per vnam horã. Tũc ille: Rogo vt reducas me ad ſęculũ et paratus ſum ſuſtinere infirmitatẽ q̃ȝdiu deo placuerit. dũmodo huc non reuertar. qḋ et factum eſt ex diſpoſitione diuina ⁊ reuerſa eſt anima ad corpus. et hoc retulit. ſuſtinuitq; infirmitatem per duos annos et mortuus eſt. Ex his patet q̃ȝ acerba ſit iſta pęna. Quarta temptatio eſt cõplacentia ſui ipſi⁹. Nã cum diabolus nõ põt hoĩes inducere ad deuiandũ a fide. nec ad deſꝑandũ a miſericordia dei. nec in impatientiam. ſiue cum non põt eos vincere per tres ſupradictas temptatiões. tũc nititur X

homineꝫ inducere ad cōplacēdū sibijpsi · ꝫ
est ad vanā gloriam. Sic ꝙ homo cogitet
Dꝗꝫ sanct⁹ es · q̇t bona opa fecisti · ⁊ qꝫ fir
mus es i fide · et qꝫ patiēs fuisti in adūsita/
tibus · ⁊ sic de alijs. Cōtra q̇s dic̄ Isid · de
sum · bo. Nō te arroges nec te iactes · nō te
insolēter extollas · nec de te p̄sumas · nihil
boni tibi tribuas. Nā tāta posset esse com
placētia suijpsius · ꝙ in ꝫ grauiter de⁹ offen/
deret̄ · q꜡ q̄to q̇s maior ē in suis oculis. tā/
to despectior ē corā deo. Vn̄ Greg · Quis
q̇s reminiscēdo bonū qd̄ gessit · dū se apud
se erigit · apud humilitatꝫ autorē cadit · ꝗ q̇
libet debet esse caut⁹ · vt cū diabol⁹ euꝫ tē/
ptat p arrogantiā · ꝙ tūc humiliet se · reco
gitādo sua ꝓpria peccata. Et qn̄ diabolus
tēptat eū p desp̄ationē · tūc debet ad deuꝫ
cor erigere · cogitādo dei mīam et sua me/
rita ne desperet. Sic legit̄ de sctō Anto/
nio · ꝙ diabol⁹ dixit ad euꝫ. Tu vicisti me
Cū te volo exaltare · tu teipsū dep̄mis. Cū
te volo dep̄mere teipsū erigis. Sꝫ ꝙ pro/
pria cōplacētia et spūalis supbia ē homini
Y multū nociua. De ꝫ q̄re exemplū superi⁹
smōe lxxij. ¶ Quinta tēptatio cū q̄ plu
res decipit · est nimia occupatio rez tpaliū
In agone deberet quilibet postponere oīa
tpalia · et se deo totū offerre. Vn̄ Scotus
sup · iiij · sentētiaꝝ dicit. Si q̇s infirm⁹ cuꝫ
se iam videt vtiqꝫ moriturū · mori vult · et
plene cōsentit in mortē · ac si p seipsū mor/
tem elegisset pe̜nā mortꝫ sic patienter susti/
nēdo · satisfaciet ꝓ omib⁹ pctīs venialibus
imo aufert aliq̇d ad satisfaciendū etiaꝫ ꝓ
mortalib⁹. Ideo sup omnia laudabile est
in istis volūtatē suā diuine̜ conformare.
A Queritur vtꝝ malū signū sit cuꝫ q̇s in/
uit⁹ morit̄. Rn̄deo ꝙ si infirm⁹ ideo īuit⁹
morit̄ · q꜡ est ad mortē indisposit⁹ · ⁊ adhuc
pauca merita habet p q̇b⁹ remunerari dꝫ ī
ce̜lo · et ideo diuti⁹ libēter vellet viuere · vt
se meli⁹ ad mortē disponeret · ⁊ maiora me
rita sibi p bona opa accumularet · dicēdū
ꝙ ꝫ non est malū nec rep̄hendendū. Sꝫ si
ideo inuit⁹ moreret̄ · eo ꝙ deberet separari a
voluptatib⁹ carnis et gaudijs et honorib⁹
hui⁹ mūdi · et ab vxore et a filijs vel a suis

cognatꝭ · et ꝓpterea libēter vellet diuti⁹ vi/
uere · vt posset in talib⁹ vlteri⁹ delectari · ꝫ
esset valde malū et detestabile. Vn̄ argu/
endi sunt isti q̇ audire nolūt ꝙ dicat̄ eis d̄
p̄paratiōe mortꝭ p cōfessionē et sacroꝝ pce
ptionē cū infirmant̄ · ꝫ dicūt meli⁹ erit · ego
spero me nō moriturū · et ꝫ est vbū rep̄hen
sibile in ore christiani. Quid enī pōt meli⁹
fieri nisi ꝙ hō pe̜niteat et se deo recōciliet
etiā si veracit̄ sciret se nō moriturū · adhuc
deberet ꝯfiteri · et sacr̄m eucharistie suscipe
Sꝫ sacr̄m extreme̜ vnctionis nō est accipi
endū · nisi ꝓ vero sciat̄ ꝙ ē in articulo mor/
tis. Vn̄ Bonauē · sup · iiij · sentētiaꝝ · dis ·
xxiij. Nullus est inungēdus nisi ad exituꝫ
ꝓpiquās. Hoc etiā ē manifestū signū ꝙ ta
les p̄sentē vitā nimis diligūt. Unde sciē
dum ꝙ q̇s intantū posset se occupare cū re/
bus terrenis in agone mortꝭ ꝙ ꝓpterea pos
set dānari. Vn̄ legit̄ tale exemplū · Qꝛ fuit
filius cuiusdā comitis q̇ fuit bone̜ vite̜ scꝫ
castus humilis · ⁊ sic de alijs · ꝫ in agone cū
mori deberet · intantū doluit de ꝫ ꝙ debu
it separi a ciuitatib⁹ suis castris et villis · q̄
iure hereditario ad eū ptinebāt · ꝙ ꝓpt̄ea
fuit dānatus · et post mortē apparuit et di/
xit · ꝙ ꝫ esset causa dānatiōis sue̜ · ꝙ ī ago/
ne cū bonis̄ p̄nis se nimiū occupasset · ⁊ sic
dei ⁊ ꝓprie̜ salutꝭ oblit⁹ fuit · q̄re sclares ho
mines debent oīa terrena postponere ⁊ cor
ad deū erigere · et ad vitam e̜ternā anhela
re. ¶ Unde sciendū ꝙ hō moriēs debet se B
ipsum cōsolari in agone · cū eum oīa relin/
quere oportet · sic cogitando · ꝙ ꝓ istis tpa
lib⁹ q̄ iam libere resignare vult ꝓpter deū ·
et se cōmittere diuine̜ voluntati · dabit si/
bi de⁹ e̜terna sua bona. Itē ꝓ vxore quā ī
morte relinq̇s dabit tibi de⁹ suā bn̄dictaꝫ
matrē vgine Mariā · q̄ dignior pulcrior ⁊
nobilior est omnib⁹. Item ꝓ amicꝭ filijs et
cognatꝭ a q̇b⁹ separi te oportet · debes spa/
re ꝙ de⁹ dabit tibi ꝓ illis societatē omniū
scōꝝ et angeloꝝ. Item ꝓ honore et ptāte
p̄senti dabit tibi regnū e̜tnū · ps. Introibo
in potētias dn̄i. Et sic potestis scire istas
q̇nqꝫ temptatiōes q̄ cōiter cōtingūt homī
in morte · q꜡ tunc scꝫ diabolus in agone̜

non temptat hominem de ſua ſuperbia.
nec de chorea·nec de gula·nec de ebrieta-
te·nec de luxuria·nec de carnis voluptate
temptat·qꝛ tūc ſuſtinet tātos dolores de ī
firmitate corpis·ꝙ de his oībꝫ nihil curat

¶ In eadem dominica Sermo cxxxv. De interrogatiōibus ad agoniſantes.

Domine filia
mea modo defuncta ē·ſ; veni.
ꝛc. Math·ix. Videt̄ eſſe ꝯtra
rietas int̄ Matheū ꝛ Mar-
cum. Matheꝰ dicit ꝙ pr̄ dixit ꝙ filia mor-
tua erat. Sꝫ Marcus dic̄ ꝙ pr̄ dixit·filia
meā modo in extremis eſt. Hic dicēdū eſt
ꝙ qñ a filia receſſit iam moriebat̄·qñ vero
venit ad chriſtum ſupponebat ꝙ eſſet mor
tua·ḡ dixit filia mea modo defuncta eſt.
¶ Modo ad ſecundā ptē ꝓcedentꝭ ſmo
nis dicendū·ꝙ ſex ſunt interrogatiōes ad
q̄s ſi agonizās pfecte rñderit·et iſta ſex in
ſe habuerit·ſ; euidēs ſignū eſt·ꝙ eſt de nu
mero ſaluādoꝝ. Primo infirmꝰ interro
gandus eſt·an oīa credat q̄ dogmatizata
ſunt in eccl̄ia dei ad credendū hoī chriſtia
no·et ea q̄ duodecim articuli fidei indicāt
eſſe credēda. Et an gaudeat de h ꝙ ſpat
ſe moriturū in vera fide catholica. Si īfir-
mus rñdet ꝙ ſic·ſ·ꝙ oīa credat q̄ chri-
ſtianus credere debet·et habet bonā ſpem
ꝙ velit mori in fide catholica ſignū eſt ſa-
lutis. Secundo infirmꝰ interrogādus
eſt an recognoſcat ꝙ peccatꝭ ſuis ſepiꝰ cre-
atorē ſuū offendit cogitatione·ope·ꝛ omiſ
ſione. Et ſi rñderit ꝙ ſic·ſignum eſt ſalutꝭ.
Unde Bern̄·ſup Cant. Scio neminem
abſq; ſui cognitione ſaluari·de qua nimi
rum mr̄ ſalutis humilitas orit̄ ꝛ timor dñi
qꝛ ſicut ſunt initiū ſapientię·ita et ſalutis.
Tertio interrogādus an doleat de h ꝙ
deū ſepius offendit peccādo·nō ex timore
mortꝭ vel penę inferni vel extremi iudicij·ſ;
doleat ex charitate qua tenet̄ deū ſup oīa
diligere·quē grauit̄ ſepe offendit peccādo
qui ſibi multa bona tribuit·et in multꝭ ſibi
ſuā maximā charitatē exhibuit·ſ·morien-
do p ipſo. Joh·xv. Maiorē charitatem
nemo habet vt aīaꝫ ſuā ponat q̄s p amicꝭ
ſuis. Sꝫ ipſe pctōr tribuit chriſto mala p
bonis·ſ·ipſum offendēdo cū ſuis peccatis.
Uñ chriſtꝰ cōquerit̄ p ꝓphetā dicentem:
Retribuebāt mihi mala p bonis·ſ·me of-
fendēdo cū ſuis pctīs. Si infirmꝰ rñderit
ꝙ doleat de offenſione dei·et nō ex timore
mortꝭ vel penę inferni·ſ; ex mera charitate
qua tenet̄ deū diligere·et ſi habeat aliqua
peccata q̄ neſcit an ſit cōfeſſus·ꝙ libent̄ ea
cōfiteri et p eis ſatiſfacere vellet ſm ſui poſ
ſibilitatem·ſignū eſt ſalutꝭ. Quarto īfir-
mus interrogādus eſt an ꝓponat vitā ſuā
emendare·et ampliꝰ nūq̄ velle ſcient̄ pec-
care mortaliter·ſi cōualuerit de ſua īfirmi
tate·et ꝙ habeat tale ꝓpoſitū ꝙ nihil ſit ſi
bi tam charꝝ vel p̄cioſum·ꝓpter qḋ ſciēter
ampliꝰ vnū peccatū mortale vellet cōmit-
tere: Si rñdet ꝙ ſic·ſignū eſt ꝙ debet ſal-
uari. Quinto infirmꝰ interrogādus eſt
vtꝝ omnibꝫ inimicis ſuis q̄ eū offenderūt
ꝟbis vel factis ex corde indulſit. Et ſi ſci-
ret aliquē cui eſſet obligatꝰ·ad reſtitutio-
nem eſſet patus ſiue in rebus ſiue in fama.
Hoc eſt ſi ſciret aliquem cui res ſuas ſiue
paruas ſiue magnas recepiſſet cōtra iuſti-
ciam·vel ſi alias ſciret ſe aliquas res iniu-
ſtas poſſidere ꝙ paratus eſſet ea reſtituere
ſm ſuum poſſe. Uel etiā ſi ſciret alicui ſe fu
iſſe oblocutū·et bonā famam ipſius deni-
graſſe per ſuam falſam oblocutionē·ꝙ pa
ratus eſſet ad reuocādum et ad reſtituen-
dum illi bonā famā ſuam. Si infirmus re
ſpondet ꝙ ſic·eſt ſignum ſalutis. Sexto
infirmus īterrogādus eſt an credat ꝛ gau-
deat de h ꝙ debet puenire ad vitam ęter-
nam·nō ꝓpter merita propria quę adhuc
parua ſunt reſpectu vitę ęternę ſed ꝓpter
meritum paſſionis ieſu chriſti·in quo meri
to ꝯſiſtit oīuꝫ hoīuꝫ ſalus. Hę ſūt ſex int̄-
rogationes quę debent homini fieri ī ago-
ne p quę cognoſci poteſt an debeat ſalua-
ri an damnari·quia quicūq; ſeipſum inter
rogaret vel etiam alium hominem·et in ſe
iſta ſex inuenerit·ſecure mori dꝫ ſup miāꝫ
dei·et ſpare ad vitam ęternam peruenire.

Et talis infirmus qui iſta ſex in ſe habet:
inducẽdus eſt ad meditãdũ paſſionẽ chri-
ſti· vt ſe deuoto corde ꝑparet· in q̃ ꝑpatio
ne et meditatiõe om̃es diabolicas tẽptati-
D ones põt vincere. ¶ Sed q̃tũ ad tertiam
ptẽ iſtiꝰ ſmonis ꝓcedẽtis ſciendũ ꝙ ſic vi-
ta chriſti dꝫ eſſe exẽplar vitę nr̃ę· ita mors
chriſti dꝫ eſſe exẽplar mortꝪ nr̃ę· i· ſic chriſtꝰ
mortuꝰ eſt· ſic et nos mori debemꝰ. Greg.
Dñs chriſti actio nr̃a eſt inſtructio. Pro
q̊ eſt ſciẽdũ. ꝙ chriſtꝰ quicq; fecit moriẽdo
q̃ nos etiã hr̃e debemꝰ i agone. Primo
chriſtꝰ i cruce pendẽs orauit illos· ps. Deꝰ
meꝰ reſpice i me· ⁊c· vſq; ad illũ vſum. In
manꝰ t· cõmẽ· ſ· m. Sic et nos etiã debemꝰ
facere cũ ſumꝰ in anxietate mortꝪ. Naꝫ de-
uote orare debemꝰ ſi nõ ore poſſumꝰ tñ cor-
de. Vñ Iſid· de ſũ· bo. Meliꝰ eſt cũ ſilen-
tio cordis orare ſine ſono vocꝪ q̃ ſolo vbo
ſine intuitu mẽtis. Secũdo chriſtus in
cruce clamauit· ſic ꝙ terra tremuit et petrę
ſciſſę ſunt· ſolq; oſcuratꝰ eſt. Sic ⁊ nos in
agone clamare debemꝰ· et iſte clamor non
debet fieri ore ſ; corde· q̄ iſte clamor quem
debemꝰ hr̃e nihil aliud eſt niſi deſiderium
cordis qd̓ debemꝰ hr̃e ꝓ ęternis gaudijs.
Vñ in agone abſtrahere debemꝰ nos ab
om̃ibꝫ terrenis et corꝑalibꝫ rebꝫ· et eleuare
mentẽ nr̃aꝫ ad deũ et ad cęleſtia· vt vnuſ-
quiſq; nr̃m poſſit dicere cum aplo: Cupio
diſſolui et eſſe cuꝫ chriſto. Tertio chriſtꝰ
in cruce plorauit. Vñ Apls ad Hebręos
v. Cũ lachrymis exauditꝰ eſt ꝓ reuerẽtia
ſua. Sic et nos flere debemꝰ in agone ſal-
tem corde ꝓ peccatꝪ nr̃is. Vñ Caſſi· ſuper
ps. Dñs neſcit differre quẽ cõpũcto corde
ſibi ſenſerit ſupplicare. Vñ Ezech· xviij·
In q̃cũq; hora pec· ⁊c· Quarto chriſtꝰ
in cruce pr̃i ſpm̃ ſuũ cõmendauit dicens:
Pr̃ in manꝰ t· cõmẽ· ſ· meũ. Sic et nos in
agone mortꝪ debemꝰ cõmittere aĩas nr̃as
deo oĩpotenti· q̇ eſt ꝓtector oĩuꝫ ſꝑantiuꝫ
in ſe. Quinto chriſtꝰ in cruce ſpm̃ tradi-
dit. Ioh· xix. Inclĩato capite tradidit ſpi-
ritũ. Sic ⁊ nos debemꝰ reddere aĩas nr̃as
deo pr̃i oĩpotẽti· q̇ eſt redemptor aĩaꝝ nr̃a
rum. Vñ crucifixꝰ habẽdus eſt iux̄ iſirmũ

vt infirmꝰ ꝑ ſignuꝫ crucifixi admoneatꝰ ad
meditandũ paſſionẽ chriſti· vt ſicut chriſtꝰ
mortuꝰ eſt in cruce· ſic et ipſe velit libẽs mo
ri· ⁊ mortꝪ pęnã patiẽter ſubire· ⁊ illa q̇nq;
in ſe hr̃e q̃ chriſtꝰ habuit dũ morte crucis
obijt. Et etiam circa infirmũ habenda
eſt aqua bñdicta· vt ipſe infirmꝰ ſępe aſꝑ- E
gatur ꝓpter infeſtationes dęmonũ· quia i
agone aſſunt multi dęmones taꝫ bonis q̃
malis. Qd̓ patet ꝑ tale exẽplũ. Legitur i
dialogo ceſarij. Q̄ quidã miles religioſuſ
fuit· ſ; cũ g̃uiter infirmaretꝰ ſoluſq; iaceret·
diabolus illi ad pedes viſibiliter apparuit·
adinſtar ſimię habẽs cornua caprina. Ad
cuiꝰ cõſpectum miles territꝰ ait. Quis es·
aut q̇d q̃ris? Rñdit diabolus ſum ⁊ veni
aĩam tuã tollere. Cui miles· recede turpiſ-
ſime chriſto eã cõmẽdaui quẽ in ſacro ac-
cepi. Ait dęmon Balthere ſi mihi homa-
gium feceris ſanitati te reſtituã ⁊ ſuꝑ oẽm
ꝓgeniẽ tuã ditabo te. Rñdit miles· vñ ti-
bi theſauri. Rñdit diabolus· iux̄ tuã curiã
infiniti theſauri abſcõduntꝰ. Et adiecit mi
les· vbi ẽ aĩa comitꝪ nuꝑ defuncti. Rñdit
dęmon· ꝑ fideꝫ meã dico tibi: ſi q̇s maxi-
mum montẽ ſub cęlo exñtẽ illuc mitteret·
vbi aĩa comitꝪ eſt· anteq̃ in oculo ſuꝑciliũ
ſuꝑius inferiori adiungeretꝰ liquefieret· q̊
dicto cachĩnãdo ſubiũxit· ardor ille balne
um lacteũ eſt illi. In die aũt iudicij debi-
tam accipiet pęnã ſ̓m ſua merita. Intro-
gare aũt cepit de quodã alio. Ac dęmon
rñdit ſibi· vno et vigintiãnis ille in pęnis
fuit· et monocula et caluus q̇dã pediculo-
ſus nobis eũ a pęna purgatorij abſtulerũt·
monoculã vocauit vxorẽ ſuã· q̃ plorãdo
ꝓ eius aĩa ꝑdiderat oculũ. Caluũ vo no-
minauit filium eius monachũ qui in mo-
naſterio fuit vir deuotus et religioſus qui
multum pro anima eius orauerunt. Tan-
dem inquiſiuit dicens: Dic mihi de quo
loco veniſti ad me. Qui ait: Ego et ſocij
mei eramus in extremis et exequijs cuiuſ-
dam abbatiſſę nigri ordinis egreſſũ eꝰ ꝑ-
ſtolãtes. Tũc miles ait· q̇t eratꝪ. Tũc rñdit
Maxĩa ſilua ſb̓ cęlo i maio tot folia ñ hꝫ·
⁊ miles· q̇d obtinuiſti ibi? Rñdit heu nihil

femina fuit religioſa. et Michael archan-
gelus venit cum fuſte ferreo. et ſic nos ver
berauit et fugauit vt diſpergeremꝰ ſicut pul-
uis quē ꝓiicit ventꝰ a facie terre. Requiſitꝰ
ſi etiā fuiſſet in morte dn̄i Gerhardi abba
tis q̄ fuit hō ſancte vite. Rn̄dit demon:
Non ſūt tāte arene in litore maris. q̄t ibi
fuimꝰ ſ3 modicū obtinuimꝰ. q2 viliſſimi mo
nachi more pecoꝝ grunientes. non ſinebāt
nos ꝓpius accedere. Et ait miles. quō au-
ſus fuiſti ad obitum tanti viri venire? Cui
diabolus. ego p̄ſens fui vbi dei filiꝰ expira
uit ſedens ſup brachiū crucis. q̄re tūc non
ad obitum auderem talis viri accedere

Dominica. xxv. Sermo. cxxxvi.
De mundo non diligendo.

Et puer vnus
e hic hn̄s q̄nq3 panes hordeaceos
et duos piſces. Joh. vj. Math.
xiiij. Cōcludēdo iſtos ſmones de tempe
Eſt notandū q̄ p q̄nq3 panes et duos
piſces poſſumus intelligere ſeptē q̄ debent
nos retrahere ab amore huiꝰ mūdi. Pri
mum eſt q̄ cōſideremꝰ q̄ amicitia huius
mundi hominē inimicū dei cōſtituit. q2 ne-
mo pōt hr̄e mundi amicitiam et dei. Qd
poſtq3 ex teſtimonio ſcripture veraciter eſt
inuentū. deliberet apud ſe fidelis hō quod
iſtoꝝ magis expediat. videlicet deū derelin
quere vel mūdū. Et hō rōne vtens īueniet
q̄ magis expediat derelinq̄re mūdū et dn̄o
adherere. Et ad h̄ monet nos ſacra ſcrip-
tura. j. Joh. ij. Nolite diligē mūdū neq3
ea q̄ in eo ſunt. Cuiꝰ cauſā aſſignat dicēs.
Si q̄s diligit mūdū. nō eſt charitas pr̄is
in eo. Qz aūt amicꝰ huiꝰ mūdi inimicꝰ dei
ſit. patet Jacobi. iiij. Amicitia huiꝰ mūdi
inimica ē deo. Quicūq3 voluerit eſſe ami-
cus huiꝰ mūdi. inimicꝰ dei cōſtituit. Qui
cunq3 ḡ deū vel amicitiā vel grām dei et di
lectionē hr̄e voluerit. neceſſe eſt vt de eius
corde mūdū expellat. q2 amor mūdi expel-
lit grām et dilectionē dei a corde hoīs. q2
ſicut ignis et aqua. frigidū et calidū. nigꝝ
et albū. ſunt ꝯtraria. ſic etiā amicitia dei et
mūdi ſimul ſtare nō pn̄t. Vn̄ Aug. ſuper
ca. Joh. Duo ſūt amores ſcz mūdi et dei.
Si amor mūdi inhabitat. nō eſt vbi īttret
amor dei. Vn̄ Greg. Diſce hō nō dilige-
re mūdū vt diligas deū. Auerte vt conu-
taris. effunde vt implearis. Secundū
qd cōſiderare debemꝰ eſt. q̄ totꝰ mūdus ē
laqueis plenꝰ. Nā3 laqueꝰ a retro ſūt ma
le voluptates et delectatiōes pctōꝝ p̄teri
toꝝ. Vn̄ qn̄ delectatio p̄teritoꝝ pctōrū3
tibi inciderit. tūc ſcias ibi eſſe laqueū dia-
boli. Vn̄ Aug. in quadā ep̄la. Nullū ſce-
lus deo tā abomīabile fit q̄3 p̄terita pctā
vnicuiq3 nr̄m dimiſſa remīſcendo gaude-
re. et inde exultare. Heu h̄ iſti nō curāt q̄
pctā p̄us ꝯfeſſa reiterāt. niſi enī delectarēt
in eiſdē nō recidiuarēt. Itē laq̄us ab ante
ſunt male volūtates. ḡ ſi malā volūtatem
habes peccādi mortalit iam captꝰ es in la
queo diaboli quē ante te poſuit. Aug. ſup
Gen̄. Si ratio ꝯſentiat ei qd libido com
mouerit faciendū eſſe et non diſcrepat. ab
omni vita bona tanq3 de paradiſo expellit
hō. et iam pctm̄ imputat. etiā ſi non ꝯſeq̄t
factū. qm̄ rea tenet in ꝯſenſu ꝯſciētia. Itē
laq̄us ſup nos ē timor inordinatus. Sic
heu plures etiā timore inordinato peccāt.
quia timēt p h̄ damnū incurrere vel alios
offendere. vel bona p h̄ pdere. Contra q̄s
dicit chriſtꝰ in euāgelio. Math. x. Nolite
timere eos q̄ occidūt corpꝰ zc. ſ3 timete eū3
q̄ pōt et aīam et corpꝰ pdere in gehennā zc
Ergo multo minꝰ debemꝰ timere eos qui
tpalia diripiūt. Itē laqueus infra nos eſt
amor inordinatꝰ ad tpalia. ad cognatos.
ad vxorē. et ad filios. Sic heu plures pec-
cāt ex īordinato amore quē hn̄t ad ſe et ad
ſuos pueros vel ad tpalia. vł ad amicos.
q̄s p̄ponūt deo. et tales laqueo diaboli ca
piuntur q̄ laqueus eſt infra nos poſitus.
Nam due ſunt radices omnis mali. ſ. ti-
mor inordinatus et amor inordinatꝰ. Itē
laqueus a dextris eſt proſperitas in tem-
poralibus. Et cum iſto laqueo plures ca-
piuntur. ſicut illi qui abutuntur dei bn̄fi-
ciis. Verbi grā. Sicut diues q̄ ſupbiā ex
ercet in veſtibꝰ. potēs q̄ eſt oppreſſor pau-
perum. pulcer qui eſt ſibi et aliis occaſio

peccandi. Vñ cõquerit̃ dñs per ꝓphetam
dicens: Abominabilē feciſti decorem tuū·
fortis choriçat· ⁊ haſtiludit· ⁊ ſi infirmꝰ eſ/
ſet tunc illa cõtra deū non faceret. Unde
Augꝰ. Nihil infęlicius fęlicitate peccan/
tium· qꝛ multo plures cadūt et capiunt̃ in
fęlicitate et ꝓſꝑitate q̄ꝫ in aduſitate. Vñ
ps. Cadēt a la· tuo mil· et de· mi· a d· t· ⁊c.
Item laqueꝰ a ſiniſtris eſt aduſitas· et cū
iſto laqueo capiūtur paupes et infirmi et
tribulati· q̄ maledicūt ꝓximis et ſibijpſis
in aduſitatibꝫ. Vñ Aug· li· p· de ciui· dei.
Afflictione mali deum deteſtant̃ atq̄ꝫ blaſ
phemi· boni vero deum ꝑcant̃ et laudant.
Vñ paupes et infirmi ⁊ tribulati ſollicite
cauere dñt ne capiātur laqueo impatię qꝛ
ſi ſic capiunt̃· miſeri ſunt h̄ et in futō· Vñ
exemplū legit̃ in dialogo ceſarij. Qꝛ quędā
mulier tribulata pedes ſuos pelui imponēſ
extra illam retrorſum ſaltās ait· h̄ ſalto de
ptāte dei in ptātem diaboli· quā diabolus
mox rapiens et in aera ducens· multis qui
aderāt vidētibꝫ· ita ꝙ vſq̄ꝫ hodie nuſq̄ꝫ cõ
pareat vel nūq̄ꝫ reuiſa eſt. Et ſic patꝫ quõ
hō circūquaq̄ꝫ ē laqueis diaboli circūdatꝰ
Quare neceſſe eſt vt vnuſq̄ſq̄ꝫ ſe cuſtodi/
at ne capiatur his laqueis diaboli quibꝫ
h circūdatus eſt. Tertium qđ nos debet
retrahere ab amore mūdi eſt· qꝛ totꝰ mūdꝰ
eſt plenus amaritudinibꝫ et miſerijs. Job
xiiij. Hō natus de muliere breui viuens ⁊c
Ergo mundus ꝑſens vallis dr̄ lachryma
rū. Et h̄ puer oñdit naſcēdo· qꝛ ꝑmo flet
qui fletus reꝑſentat miſeriā huius mundi
ad quā miſeriā puer iſte natꝰ eſt. Sꝫ ī ad/
ulta ętate obliuiſcit̃ cum diſcernit inter bo
num et malū· et gaudet in vanitatibꝫ q̄ſi
in ꝑſenti vita nulla ſit miſeria. Et rõ huiꝰ
eſt· qꝛ talis hō raro cogitat de ſtatu ſuo in
ꝑſenti et in futuro· ſ· q̄s ſit et qualis erit.
Vñ Bern̄. Cogita vnde veneris et eru/
beſce· vbi es et ingemiſce· quo ꝓperas ⁊ ꝑ/
timeſce. Vñ melius eſt in valle huiꝰ miſe
rię flere q̄ꝫ ridere in vanitatibꝫ et gaudere.
Vñ et Salomon. Melius eſt ire ad do/
mum luctus q̄ꝫ ad domū cõuiuij. Qꝛ autē
vallis huiꝰ mūdi ſit plena amaritudinibꝫ
patet Ecc̄s· ij. Cuncti dies eius laboribꝫ ⁊
erumnis pleni ſunt. Qđ patet. Nā hō iaꝫ
patit̃ frigus· nūc famē· nūc ſitim· nūc eſt ſa
nus· nūc infirmꝰ· nūc lętus· nūc triſtis· iam
viuēs· cras moriēs. Job· xiiij. Nunq̄ꝫ in
eodē ſtatu ꝑmanet· imo mundus nõ ſolū
eſt plenus amaritudinibꝫ· ſed etiā plenus
eſt ꝑiculis· q̄ quis perpendere poteſt in ſe/
ipſo. Nā ſi in vtero mr̄is vel in natiuitate
vel poſt imediate ante baptiſmū mortuus
fores· ad lymbū īferni deſcēdiſſes. Sed ſi
in ętate virili in peccatꝭ mortalibꝫ morieris
ęternaliter dānaberis. Et ſi es in gratia et
ſine peccato adhuc potes peccare et dāna/
ri. Nam lucifer peccando de cęlo cecidit.
Adam de ꝑadiſo expulſus eſt. Judas de
ſocietate apl̄orum ſegregatus eſt. Iteꝫ ne/
ſcis an opera tua etiam bona placeant deo
an non· et an tibi peccata tua ſint indulta
an non. Certus es de culpa· ſed incertꝰ es
de venia. Et has miſerias et ꝑicla nõ poſ/
ſumus euadere ex toto· niſi poſtq̄ꝫ patriā
noſtram intrauerimus. Ergo ſpernendus
eſt mundus· et appetendum eſt cęlū. Pri
mo quia ibi eſt patria noſtra. Ad Hebre.
vlti. Non habemus hic manentem ciuita
tem ſed futurā inquirimꝰ. Joh. xvij. De
mundo non ſunt· ſicut ego non ſum de h̄
mundo. Secundo qꝛ ibi eſt theſaurus no
ſter. Nam quicquid lucramur vel boni fa/
cimus in hoc mūdo· hoc illic reponamꝰ ſm
dictum chriſti ſaluatoris noſtri qui dicit·
vt habetur Math· vj. Theſauriçate vob
theſauros in cęlo· vbi nec erugo nec tinea
demolit̃· et vbi fures non effodiunt neq̄ꝫ
furantur. Tertio quia ibi eſt pater noſter
cęleſtis. Inſuper illic eſt mater noſtra ſcꝫ
virgo beata Maria· et fratres noſtri· ſ· ſā/
cti apoſtoli· matyres· et confeſſores. Et ſo
rores noſtrę· ſ· omnes virgines. Et amici
noſtri· id eſt omnes electi et angeli dei.
Quartū ꝙ debet nos inducere ad con/ i
temptum mūdi eſt· quia omnia bona huiꝰ
mundi ſunt breuia et parua. Similiter et
vita noſtra in qua ſolum poſſumus vti bo
nis huiꝰ mundi· breuis eſt· ſic dr̄ Job· xiiij
Breues dies hoīs ſunt ⁊c. Itē Jacobi· iiij

Quid ē vita nr̄a niſi vapor? Qꝛ ſi ſcireuis
q̄ꝫ breues dies hoīs ſunt· reqre vbi ſunt
qui ante centū annos vixerunt· et q̄ſi nul-
lum reperies· imo plures reperiunt̄ q̄ mori
untur infra triginta annos· q̄ꝫ q̄ vltra cen
tum ānos viuūt. De amatoribꝫ hui⁹ mū-
di dicit dn̄s p̄ ꝓphetā Baruch· iij. Exter
minati ſunt ⁊ ad inferos deſcēderūt· ⁊ alij
in locū ſuū ſurrexerūt. Vn̄ ipſi miſeri mūdi
amatores in inferno exiſtētes dicunt illud
Sap̄· v. Quid nob̄ ꝓfuit ſupbia· aut di-
uitiarꝫ iactantia q̄d ↄtulit nob̄? tranſierūt
oīa velut vmbra. Gre. Momētaneū ē qđ
K delectat· ꝑpetuum aūt qđ cruciat. Quin
tum qđ nos debet inducere ad cōtemnē-
dum mūdū eſt· ꝙ amatores mūdi ſūt ſui
diaboli· q2 ſm dictū chriſti: Nemo poteſt
duobꝫ dn̄is ſuire· i· deo et mūdo· aut enī
vnum odio habet et alterꝫ diligit· aut vnū
ſuſtinebit ⁊ aliū cōtēnit. Ap̄ls. Si adhuc
mūdo placerē ſuus chriſti nō eſſem. Mo
do hō q̄ eſt ſuitor mūdi et diaboli· verecū-
daretur ſuire ciui vl̄ paſtori vel ruſtico· et
non verecūdatur ſuire diabolo· ſicut ſunt
guloſi· ſupbi· auari· et ſic de alijs. Greg⁹.
Stultū eſt ſuire diabolo q̄ nullo placat̄
obſequio· imo q̄nq̄ꝫ ſui diaboli plus ſūt ī
ſudore et labore· imo et g̅uius laborant q̄ꝫ
ſerui chriſti· q2 ſunt quaſi omni tp̄e inq̄eti
et fatigati. Hiere· ix. Vt iniq̄ agerēt labo
rauerūt· Et h̄ patet in choriçātibꝫ· qui ma-
gna fatigatione ſuorꝫ corporꝫ diabolo ſer-
uiunt choriçādo· ꝙ ſi deberēt tot ſalt⁹ fa-
cere ꝓpter deū eſſet ipſis nimis graue. Si-
milit̄ q̄ vadūt ad torneamēta qui q̄nq̄ꝫ g̅-
niter ꝑcutiuntur· quas ꝑcuſſiones ꝓpt̄ de-
um nullo modo ſuſtinerent. Silr̄ ſupbi q̄
graues veſtes portāt et duplicatas ī eſta-
te· et ligant manus et brachia maniċ· cru-
ra et pedes cum ſtrictis calceis et caligis·
et ſic de alijs. Et de talibꝫ mundi amatori-
bus dicit chriſt⁹ in euāgelio: Ligatis ma-
nibus eius et pedibꝫ ꝓijcite eū in tenebras
exteriores. ⁊c. Et tales cōſumūt vires cor-
poris et ſubſtantiā corpalem in ſuitio mū
di et diaboli plus q̄nq̄ꝫ q̄ꝫ veri ſerui dei in
ipſius ſeruitio. Et ſerui poſtmodū chriſti
habebūt requiē eternā· ſ; ſerui mūdi ⁊ dia
boli habebūt laborē eternum. Ps. Labora
bunt in eternū. Sextū qđ debet nos i L
ducere ad cōtēnēdū mundū eſt· qđ nemo
viuens in ſcl̄o et ſuiens mūdo pōt venire
in regnū celorꝫ. Joh· xviij. Regnū meum
nō eſt de h̄ mūdo· quaſi diceret: Regnū
mūdi ⁊ regnū meū ſunt oppoſita· q2 regnū
celorum non eſt de his negocijs q̄ in regno
mūdi practicātur. Vn̄ Aug. Semp enim
mūdana excluſerūt hoīes a beata vita· Qꝛ
enī amatores mūdi hui⁹ qui q̄runt mūda
na· non pn̄t celeſtia gaudia poſt hāc vitā
poſſidere· oñdit Greg· in omel· dicēs. Ne
mo pōt h̄ gaudere in h̄ ſeculo et illic regna
re cum deo. Vn̄ merito mūdus iſte cū ſu-
is gaudijs cōtemnēdus eſt. Unde Aug.
Hec gaudia mūdana velut venena dia-
boli repudiare debemus q̄ non ſolū corp⁹
fedāt· ſ; ⁊ aīam necare feſtināt. Vn̄ Chry
ſo· ſup Math. O q̄ꝫ miſerrim⁹ eſt mūdus
et miſer q̄ eum ſequit̄· ſemꝑ enī hoīes mū-
di opa excluſerūt a vita. Aug. Vincula
huius mūdi habent verā aſperitatē ⁊ fal-
ſam iocunditatē· certū dolorē· et incertam
voluptatē· durū laborem· timidā quietē·
rem plenam miſerie· ſpem bonitat̄ inanem
Septimū qđ nos debet īducere ad cō- M
temnēdū mūdū eſt· ꝙ mūdus iſte amato-
res ſuos male remunerat· p̄ omnibꝫ enī ſer
uitijs nihil eis niſi ſudariū in fine relinquēs.
Nā homī mortuo dabit̄ peior tunica· vel
peior pānus ⁊ non melior. Job· xxvij. Di
ues cū dormierit nihil ſecū auferet. Bern.
Mūdus inexorabilē cōſtituit ianitorē q̄
de oībꝫ nihil aſportare permittit. Job· j.
Nudus egreſſus ſū de vtero mr̄is mee· et
nud⁹ reuertar illuc. Hoc memorari debe-
rent illi auari· qui die noctuq̄ꝫ laborant ⁊
occupant̄· quō magnas diuitias valeant
cōgregare· cū oīa illa poſt ſe relinquere eoſ
oporteat. Vn̄ ps. Relinquēt alienis diui
tias ſuas ⁊ ſepulcra illorꝫ dom⁹ eorꝫ. Vn̄
legitur. Salachadinus magnus princeps
inter ſarracenos fecit ſibi deportari ſuda-
rium ſuum cum videret ſe propinquum
morti· et fecit illud preconem per plateas

portare et clamare coram pp̄ulo: Tantū
portabit ſecum magnus princeps Sala-
chadinus de omnibus diuitijs ſuis. Et in-
ſuper mundi amatores cogitare deberent
quales poſt mortē erunt· q2 cadauer fetidū
et abominabile. Vn̄ Augꝰ. Cuiꝰ erat ante
gratiſſimus amplexus· erit in morte horri-
bilis aſpectus. Vn̄ Bern̄. Quid fetidius
humano cadauere· quid horribiliꝰ morte
hoīs? Quid ergo pſunt diuitię· qd̄ delitię·
quid honores? Diuitię enim non liberant
hominem a vermibus· honores nō liberāt
eum a fetore· quia qui quōdā ſedebat pur
puratus et gēmatus in aula· modo ſordet
nudus ⁊ ſqualidus in tūba. Qui quōdā
veſcebatur in delitijs in cęnaculo· modo ꝯſu
mitur a vermibus in ſepulcro. Vtinā ſa-
perent et intelligerent ac nouiſſima proui-
derent· Et non ſolum nouiſſima· ſed etiā
pͥma et media. Vn̄ Job. xvij. Putredini
dixi pater meus es· &c. ¶ Unde legitur
R cum quedā eccleſia ędificari et conſecrari
deberet· in qua erat quidam comes quon-
dam ſepultus· et deberet inde extrahi pro-
pter ędificatiōem· aperto ſepulcro eiꝰ appa
ruit horribiliſſimus bufo ſuper faciem eius
eum corrodens· et alij multi vermes et ſer-
pentes· ad quoꝝ aſpectum ⁊ terrorē hoīes
reſilierūt. Hec enī filius comitis audiens
acceſſit· et viſa paterna carne· ſanie et ver-
mium diuerſitate horrere cepit· et meſtꝰ co
gitare de morte· et q̄ꝫ vanę eſſent diuitię
mundi delitię et honores. Vn̄ relictis om
nibus fugit· cogitans illum fore beatū q̄
pauper fieret pro chriſto. Quidam autē
domicelli eum ſequētes et inuenientes. nec
eum reuocare valentes· venditis eq̄s ⁊ re-
bus et ꝓ deo erogatis· ad monitionē eius
illum paupem paupes ſequebātur· et cū
eo multa conuitia ꝓpter deum ab homib⁹
ſuſtinentes· et cum peterent elemoſynas.
quicquid melius inueniebant ei dabant:
Quod noluit et dixit· ꝙ quilibet haberet
qd̄ ei deus concederet. Et cum in introitu
cuiuſdam villę duxiſſet eos per vicos· et
ipſe vicum paupem eligeret· nihil in eo po
tuit habere niſi duriſſima meruſtam et ni-
gerrimam· quā in domo cuiuſdā paupercu-
lę videns petiuit et fragilem teſtā vn̄ galli-
nę eius bibebāt· q̄ agendo grās ad ſocios
ſuos portauit· nec aliud voluit comedere
niſi dictam cruſtā in aqua teſte tempatā
Cum aūt cruſtam iſtam comederet· et ſan
guis de ore eius exiret· flebant ſocij eiꝰ q̄s
ipſe licentiauit· et ipſe fugit ab eis ne emol
lirent cor eius. Ipſe vero rhomam venit ⁊
ſecretum ſuum· et ſtatum cuidam cardina-
li reuelauit in confeſſione. Cum autē poſt
plures annos ſemel vrbem intraſſet ad vē
dendum carbones· et ad domū dicti cardi
nalis portaſſet cui cōfeſſus fuit· arreptꝰ in-
firmitate poſt ſuſcepta ſacra omnia paup
iacens ſub gradu ad dominum migrauit.
Quo mortuo oēs campanę vrbis per ſe
ſonuerunt. Qd̄ cum audiſſet papa admi-
rabatur· et cardinalis confeſſor eius reue-
lauit cauſā. Homines aūt terrę ſuę exiſtē
tes in curia audientes hęc· quem viuū q̄-
rebant mortuum inueniebant.

¶ Finiunt feliciter ſermōes diſcipuli de tpe